

§ 1 Anmälan om förändring i regeringens sammansättning

Från statsminister Stefan Löfven (S) hade följande skrivelse kommit in:

Till riksdagens talman

Förändringar i regeringens sammansättning

Jag har i dag fattat följande beslut om regeringens sammansättning.

Mehmet Kaplan har entledigats som statsråd.

Stockholm den 18 april 2016

Stefan Löfven

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Hans Mertzig* av sagt sig uppdraget som ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:17 för torsdagen den 14 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från civilutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:511

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:511 Förtroendet för Arbetsförmedlingen
av Christian Holm Barenfeld (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan
ändras.

Stockholm den 12 april 2016

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Rättschef och tf. expeditionschef

Interpellation 2015/16:512

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:512 Arbetsförmedlingens uppdrag
av Boriana Åberg (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan
ändras.

Stockholm den 12 april 2016

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Rättschef och tf. expeditionschef

Interpellation 2015/16:532

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:532 Samhalls utveckling
av Ali Esbati (V)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan
ändras.

Interpellationen besvaras tisdagen den 26 april.

Stockholm den 12 april 2016

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Rättschef och tf. expeditionschef

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Prot. 2015/16:94
19 april

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2015/16:FPM71 Bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder *KOM(2016) 134* till miljö- och jordbruksutskottet

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelser

2015/16:154 till arbetsmarknadsutskottet

2015/16:164 till justitieutskottet

2015/16:165 till miljö- och jordbruksutskottet

EU-dokument

KOM(2016) 202 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 juni*.

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Näringsutskottets betänkanden

2015/16:NU14 Mineralpolitik

2015/16:NU17 Regional tillväxtpolitik

2015/16:NU18 Lagändringar till följd av ändringar i EU:s varumärkesförordning

Försvarsutskottets betänkande

2015/16:FöU13 Riksrevisionens rapport om länsstyrelsernas krisberedskapsarbete

Trafikutskottets betänkande

2015/16:TU13 Trafiksäkerhet

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2015/16:SfU13 Riksrevisionens rapport om rehabiliteringsgarantin

Konstitutionsutskottets betänkanden

2015/16:KU19 Massmediefrågor

2015/16:KU13 Frågor om rösträtt, valsystem m.m.

2015/16:KU14 Vallagsfrågor

2015/16:KU16 Författningsfrågor

2015/16:KU18 Tryck- och yttrandefrihetsfrågor

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:498 om ROT-avdragets påverkan på svartjobb

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Anette Åkesson har frågat mig vilka beräkningar som gjorts på Finansdepartementet av hur det förändrade ROT-avdraget påverkar mängden svartjobb i byggbranschen. Hon har också frågat mig om jag bedömer att svenska folkets förtroende för skattesystemets legitimitet påverkas genom det sänkta ROT-avdraget.

Efter den förra regeringens mandatperioder såg vi en situation med stora underskott i statens finanser tillsammans med en arbetslöshet som bitit sig fast på en hög nivå. Kostnaderna för ROT-avdraget har ökat kraftigt sedan skattereduktionen infördes. Enligt uppgifter från Skatteverket ökade utbetalningarna av ROT-avdraget med 3 miljarder kronor bara mellan 2014 och 2015, och för 2015 uppskattas utbetalningarna uppgå till nästan 20 miljarder kronor. Regeringen har begränsat ROT-avdraget för att kunna finansiera mer angelägna investeringar för jobb och fler bostäder, som sammantaget bedöms bidra till en varaktigt lägre arbetslöshet.

Att bekämpa skattefusk genom att ta bort skatt blir dyrt. Regeringen prioriterar andra sätt att bekämpa svartarbetet och bidra till ökad legitimitet i skattesystemet än genom subventioner. Till exempel har krav på personalliggare införts i byggbranschen vid årsskiftet, vilket försvårar möjligheterna till svartarbete i byggbranschen som helhet. Dessutom har regeringen den 7 april gett Skatteverket i uppdrag att lämna förslag på hur systemet med personalliggare kan utvidgas till att omfatta även bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård, i syfte att motverka svartarbete och social dumpning. Utöver detta kan förslaget till månadsrapportering av skatteavdrag och arbetsgivaravgifter, som nu är ute på remiss, effektivisera Skatteverkets arbete.

Anf. 2 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret, även om det inte är tydligt vilka frågor som besvaras. Frågorna i interpellationen, om vilka beräkningar Finansdepartementet har gjort för att bedöma hur mängden svartjobb i byggbranschen påverkas av ROT-försämringarna och om hur skattesystemets legitimitet påverkas, besvaras i alla fall inte. Magdalena Andersson beskriver syftet med försämringen och andra sätt att bekämpa skattefusk, men det är inte det jag vill få belyst. Antingen har det gjorts beräkningar av mängden svartjobb som inte redovisas, eller så har det inte gjorts beräkningar. Jag vet inte vilket som är värst.

När man träffar byggföretag får man höra hur de i allt större utsträckning får frågan om att ta svarta jobb. Företagarnas uppgifter från mars må-

nad visar inte bara att antalet företag som utfört ROT-tjänster minskat dramatiskt jämfört med samma månad förra året utan även att antalet kunder minskar rejält. Ungefär en fjärdedel av alla köpare har slutat köpa ROT-tjänster mellan februari och mars.

Oavsett om de har slutat köpa dessa tjänster eller om de har börjat köpa svart innebär det en negativ påverkan på de vita jobben. Det är oroväckande att finansministern inte verkar bry sig om det. Färre vita jobb slår mot dem som jobbar. Det slår även mot oss alla i och med minskade skatteintäkter.

Att det skulle byggas mindre ute i landet motbevisas av dagens uppgifter från Byggmaterialhandlarna som visar att deras försäljning ökar.

Vad gäller personalliggare och förslaget om månadsuppgifter är vi politiskt överens. Exempelvis motionerade Alliansen om det senare i höstas. Även byggbranschen har legat på. De seriösa aktörerna är intresserade av att konkurrera på lika villkor.

Krav på personalliggare infördes vid årsskiftet. Tyvärr visar det sig, i kontakter med branschföreträdare, att det inte fungerar som det är tänkt. Innan regeringen utvidgar förslaget till att omfatta fler branscher vore det alltså en god idé att först se till att det fungerar. Det finns två konkreta exempel. För det första dyker Skatteverkets kontrollanter upp på byggarbetsplatserna utan smart mobil, Ipad eller annat verktyg. De har därmed ingen möjlighet att på ett rättssäkert sätt följa upp de elektroniska personalliggarna. För det andra är själva portalen där anmälan av byggarbetsplatsen registreras varken användarvänlig eller effektiv och orsakar därför onödig administration. Det finns fler exempel som vi kan diskutera i ett annat sammanhang.

Det är anmärkningsvärt hur lite konkret fokus regeringen lägger på jobben med tanke på den relativt höga arbetslösheten. Den socialdemokratiskt ledda regeringen pratar visserligen om jobb och hur viktiga de är, men konkreta förslag presenteras inte. Tvärtom, regeringen försämrar villkoren för företagen och lägger fram budgetar som redan i sig själva tydligt bidrar till färre jobb.

När det gäller kostnaderna är 20 miljarder för ROT-avdragen visst mycket pengar. Men regeringen är inte konsekvent. Dryga hälften av kostnaderna, ca 11 ½ miljard, väljer regeringen att ha kvar. ROT-avdragen kommer även kommande år att vara en av de fem största skatteutgifterna. Vilka är då argumenten till att ROT-avdragen inte avskaffas helt och hållet?

Jag skulle verkligen vilja veta om beräkningar har gjorts på Finansdepartementet om svartjobben. Om ja, vad säger de? Om nej, varför inte? Är regeringen inte allmänt intresserad av att veta hur deras förslag påverkar förekomsten av svarta jobb, i detta konkreta fall vilken betydelse försämringen av ROT-avdragen får?

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är helt korrekt att ROT-avdragen minskade något i mars månad, precis som Anette Åkesson påpekar. Men då är det också viktigt att påpeka att de ökade väldigt mycket i december och januari. Man kan tänka sig att en del personer har lagt mer ROT-arbete i december och januari. Vi får se hur det utvecklas långsiktigt.

ROT-avdrag är en subvention som tidigare har funnits till ombyggnation i privata hem. Nu lägger vi i stället en subvention för att det ska byggas nya bostäder. Då kan man tänka sig att i och med den subventionsförändringen kommer en del av dem som arbetade med att bygga om bostäder i framtiden att arbeta med att bygga nya bostäder i stället.

Min bedömning är att Sverige har ett stort behov av ökat bostadsbyggande och att det därför är förnuftigt att lägga en del av den subvention som tidigare lades på att bygga om bostäder på att i stället bygga nya bostäder. Vi har en skriande bostadsbrist, vilket vi kände till när vi annonserade förändringen. Men sedan dess har bostadsbristen i Sverige blivit mycket större. Därför är det oerhört viktigt att vi ser till att det byggs fler nya bostäder.

Vad gäller svartarbete minskade det självklart i ROT-sektorn när man införde det mycket generösa ROT-avdraget. Sanningen är att det ROT-avdrag som fanns under Alliansens tid var så stort att det i praktiken inte fanns någon skatt i den branschen. Det är klart att utrymmet för svartarbete blir väldigt litet om man inte har någon skatt.

Om man vill bekämpa svartarbete genom att i huvudsak avskaffa skatten är problemet med Anette Åkessons resonemang att man inte kommer att ha särskilt mycket välfärdsstat kvar till slut.

Anf. 4 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Jag måste erkänna att jag inte riktigt förstod det där med att det inte betalades någon skatt. Hur det ska tolkas vet jag inte riktigt.

Utvecklingen är ju som man har trott, men man måste följa den på lite längre sikt. Man har sagt att det byggdes mycket i december och januari och att byggandet sedan har avtagit. Just därför är Byggmateriälhandlarnas information så intressant.

Att skattesystemet uppfattas som legitimt och rättvist är en vägledande princip. Det innebär att de flesta medborgare och företag måste tycka att det är rimligt. De attitydmätningar som Skatteverket redovisar pekar på att ROT-avdragen avgörande har bidragit till att ändra attityden till svartarbete. Det har betydelse på många plan, till exempel även för hur mycket resurser som krävs till Skatteverkets kontroll av skattefelen. Har regeringen tagit hänsyn till det?

Svartarbete har flera negativa effekter än att endast påverka människors allmänna vilja att betala skatt. Svartarbete bedöms ha lägre produktivitet än vitt arbete, vilket därmed påverkar tillväxten. Men det medför också att de som arbetar vitt relativt sett får betala mer skatt.

Det är en framgång på flera sätt att sådant som man kan göra själv kan omvandlas till tjänster som köps. ROT-tjänsterna har i denna produktifieringsprocess kommit längre än RUT-tjänsterna. Förhoppningsvis kommer utvecklingen inte att stanna av på grund av de försämringar som regeringen nu har genomfört. Samtidigt är gränsdragningen inte alltid glasklar. Ibland kan arbete som är olagligt vara socialt accepterat. Till exempel är utbyten av arbete enligt lagstiftningen svarta tjänster och därmed olagliga. Det är troligen många inte ens medvetna om. Frågan är aktuell även med tanke på diskussionerna om beskattning i delningsekonomin.

Skatteverkets rapport *Om RUT och ROT och vitt eller svart* från 2011 tog upp den tidigare stora gråzonen mellan vitt och svart arbete, det så

kallade legitimitetsgapet, som innebär att utbyten av olagliga tjänster under vissa förutsättningar av många ändå anses vara legitima. Det kan till exempel vara att arbetet sker i liten omfattning, att man har en personlig relation eller att säljaren har en annan huvudsaklig sysselsättning.

Innan RUT- och ROT-avdragen infördes ansågs det mer eller mindre självklart att köpa dessa tjänster ”grått”. Det intressanta är att politiska beslut sedan dess har påverkat medborgarnas åsikt. Skatteverkets attitydmätningar visar tydligt att den grupp som vet att det är olagligt att köpa svarta tjänster, men anser att det under vissa förutsättningar är okej, har minskat och näst intill försvunnit.

Lagstiftningen har därmed varit förankrad, och det råder utbredd konsensus om att det inte är legitimt att fuska. Det gör även Skatteverkets arbete mer effektivt. Man kan med relativt mindre resurser ägna sig åt att åtgärda skattefelen, det vill säga att hjälpa dem som gör misstag och försöka hitta dem som ägnar sig åt olaglig verksamhet.

Med regeringens försämringar av RUT och ROT riskerar vi att få en utveckling där gruppen som anser tjänsterna vara olagliga men ändå legitima ökar igen. Byggbranschen märker redan av en sådan utveckling, med ett ökat intresse av att köpa tjänster svart.

Har regeringen tagit hänsyn till detta i sin budget genom att öka Skatteverkets anslag för kontrolländamål? Har regeringen tagit hänsyn till allmänhetens reaktioner? Kommer människor att acceptera att det krävs mer resurser för kontrollverksamhet? När villkoren försämrats, går vi då tillbaka till att fler anser det vara legitimt att köpa svarta tjänster?

Och återigen: Hur bedömer finansministern att förtroendet för vårt skattesystems legitimitet påverkas av försämringarna?

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Anette Åkesson tycks inte förstå. ROT-avdraget är så generöst att hela den tjänsten i praktiken är skattebefriad. Så är det också med RUT-systemet. Med ett avdrag på 50 procent är det i det närmaste inte någon skatt som betalas in när dessa tjänster utförs. Det är klart att när man inte har någon skatt, ja, då blir det naturligtvis inte heller så mycket skattefusk. Med Anette Åkessons resonemang om resurser till Skatteverket är det i förlängningen klart att i ett samhälle där man inte har någon skatt eller har liten skatt behövs det inte så mycket resurser för att kontrollera svartarbete eller skattefusk eftersom det inte tas ut skatt.

Om man fullföljer Anette Åkessons resonemang, vilka ytterligare branscher vill Anette Åkesson att man ska ta bort skatten ifrån? Var någonstans ifrån ska man ta resurserna? Vad ska man skära ned på?

Så länge man tar ut skatt finns det naturligtvis problem med att en del människor försöker att undvika att betala skatt. Här har man avskaffat skatten, och då är det självklart att människor inte ägnar sig åt att undvika skatten, eftersom dessa tjänster i praktiken är skattebefriade.

Jag tror att det är en väldigt farlig väg att gå att bekämpa skattefusk genom att avskaffa skatten. Det blir dyrt, och det innebär att vi kommer att behöva skära i välfärden. Det tycker jag är fel väg framåt.

Anf. 6 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Nu blev det ännu mer otydligt. I motsats till svarta jobb betalar man både sociala avgifter och inkomstskatt för vita jobb. Det blir

en hel del skatteintäkter av vita jobb – då skakar finansministern på huvudet. Nåväl, vi lär väl snart höra mer om det.

RUT- och ROT-avdragen bidrar på två sätt till att motverka skattefel och därmed stödja marknader för vita köp. De stimulerar en vit efterfrågan hos hushållen, och därutöver genererar de information som i sin tur kan användas i kontrollen av företagen. Med allt större andel vita köp ökar därför risken för att man upptäcks. De perspektiven saknar jag i debatten, liksom förbättringen av produktiviteten – alltså att resurserna används på bästa sätt – och därmed påverkan på tillväxten. För att vara realistiska: Svartarbete kommer aldrig att helt försvinna, men som lagstiftare bör vi i möjligaste mån slå vakt om lika konkurrensvillkor för företagen och att lika ska behandlas lika.

Vad gäller ROT-avdragen har jag tyvärr uppfattningen att regeringen har velat använda pengarna på ett annat sätt, det vill säga precis det som finansministern svarade, men att man inte har gjort beräkningar av, alternativt inte har brytt sig om, vilka konsekvenser försämringarna av ROT-avdraget får på lite längre sikt vad gäller skatteintäkter, svarta jobb, människors attityder och kommande beteendeförändringar, de seriösa företagens villkor, Skatteverkets sannolikt ökade resursbehov för kontroller, produktivitetens utvecklingen i samhället samt hela skattesystemets legitimitet i stort. Det är bara att beklaga.

Jag vill passa på att tacka för debatten.

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det som kan förklara varför Anette Åkesson har skrivit så många interpellationer om både ROT och RUT är att hon inte har riktigt klart för sig att subventionen i de branscherna är så stor att skatteintäkterna inte ökar i nämnvärd omfattning om någon arbetar vitt i stället för svart eftersom avdraget är så stort. I princip hela skatten är borttagen.

Anette Åkesson säger att det är dåligt att stödja enskilda branscher och att vi ska ha lika konkurrensvillkor. Där är ROT-avdraget något som går precis i motsatt riktning. Givet att man har skattebefriat vissa branscher har politiken gått in och skapat olika villkor och på sätt också styrt människors konsumtion. Det är billigare att bygga om badrum och kök snarare än att göra något annat. På det sättet har politiken faktiskt ökat distorsionen i ekonomin. Det skapar inte lika konkurrensvillkor mellan olika branscher, mellan byggbranschen och en frisör, taxi eller något annat som man kan lägga pengarna på. Så det resonemanget hänger inte riktigt ihop.

Om man för den typen av resonemang som Anette Åkesson gör kommer man fram till att det handlar om att skattebefria fler branscher och att bekämpa skattefusk på det sättet. Jag tror verkligen att det vore en väldigt farlig väg framåt. Jag tycker att Moderaterna resonerar på ett farligt sätt.

Vi kan inte bekämpa skattefusk genom att avskaffa skatten på område efter område. Då har vi inte pengar till vår gemensamma välfärd. Det är min uppfattning att den behövs, men där vet jag att det går en stor politisk skiljelinje mellan Moderaterna, som vill sänka eller ta bort skatter och skära ned, och den här regeringen, som vill bygga ut och skapa en trygg och säker välfärd för alla medborgare.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ulf Berg har frågat mig hur jag ställer mig till Skatteförenklingsutredningens förslag om slopat skogskonto.

Jag har för mindre än fyra veckor sedan svarat på exakt samma fråga från Ulf Berg.

Mitt svar i dag är detsamma som tidigare. Skatteförenklingsutredningens förslag är föremål för beredning i Finansdepartementet tillsammans med de remissvar som förslagen har föranlett. Jag vill inte föregripa utgången av den beredningen.

Anf. 9 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag tackar för visiten i Dalarna. Fru talmannen gjorde ett strålande jobb när man besökte näringslivet, bland annat i Vansbro.

Dessutom får jag tacka finansministern för svaret. Det var inte speciellt långt och kanske inte heller kan kallas kärnfullt, men budskapet var tydligt: Interpellationen borde inte ha ställts. Jag är dock av en annan uppfattning.

Det här är en otroligt viktig fråga. Bakgrunden är att Alliansen tillsatte en utredning. Sammanfattningsvis kan man säga att vi ville se till att eget kapital skulle vara lika billigt som lånat. Detta har resulterat i ett antal förslag. Ett av dem skulle kunna medföra att skogskonto och ett par andra varianter inte kommer att vara kvar.

Nu är skogen oerhört speciell. Det jag som skogsägare planterar i dag kommer kanske att skördas två generationer bort. Det är då det blir inkomster av det jag lägger ned kostnader på i dag. I dag är priserna på massaved i stora delar av Sverige sådana att kanske inte ens en förstagalling går ihop. Bor man i södra Sverige, i Södras område, går det kanske lite bättre. Men på många håll i Dalarna, där jag bor, är det väldigt låga priser.

Om man inte längre kan avsätta en intäkt under flera år vid en avverkning kommer det att bli otroligt kostsamt för skogsägarna. En väldigt stor del kommer då inte att kunna avsättas på ett konto, utan det blir en hög skattenivå. Detta kommer förmodligen att kunna medföra en försämrad effektivitet i avverkningarna. Det är i varje fall jag orolig för. Man kommer att avverka betydligt mindre arealer för att undvika de här skatteeffekterna. Det kommer att minska lönsamheten; vi vet alla att det är dyrt att flytta skogsmaskiner i form av skördare och skotare. Detta är inte optimalt ur klimathänseende heller. Mindre hyggen kan i sin tur leda till att det blir svårare att föryngra. Det är den ena delen.

Den andra delen är att industrin naturligtvis behöver väldigt god tillgång på massaved och timmer för sågade trävaror. För den svenska bruttonationalprodukten är det väsentligt att vi har export på närmare 130 miljarder. Vi förstår alla att det här är en väldigt viktig näring för Sverige och vår välfärd.

Därför tror jag att det är väldigt viktigt att skogskontona blir kvar.

Jag är inte helt nöjd med interpellationssvaret, som går ut på att ärendet bereds. Vi har haft en alliansregering, och jag har en viss uppfattning om att "ärendet bereds" ibland är ett bra sätt att säga att man inte har kommit på något riktigt bra utan funderar vidare.

Jag tycker att det skulle vara otroligt värdefullt, fru talman, om statsrådet här och nu klart kunde konstatera att man kommer att se till att någon form av skogskonto blir kvar, så att det inte blir en skattechock och så att ett vettigt skogsbruk kan bedrivas.

Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag uppskattar att Ulf Berg och jag delar uppfattningen att skogen är en väldigt viktig näring. Skogsbranschen är väldigt viktig för Sverige, för svensk tillväxt, för svenska jobb och för svenska exportintäkter. Det handlar också om möjlighet till tillväxt, utveckling och jobb i hela landet, överallt i hela Sverige. Därför är det viktigt att vi har en livskraftig och levande skogsnäring. Jag ser stora framtidsmöjligheter för skogsnäringen med ett breddat antal produkter. Därför är det viktigt att den här frågan får en ordentlig behandling i Regeringskansliet och en ordentlig beredning.

Det är dock viktigt att påpeka att det som utredningen föreslår är att befintliga skogskonton får leva vidare och att man för nya kontoavsättningar får en annan möjlighet till skattemässiga avsättningar. Det är alltså inte så att man slopar möjligheten till skattemässiga avsättningar enligt utredningens förslag heller. Det är viktigt att signalera detta till skogsbranschen, så att de känner till att det inte är fråga om ett totalt avskaffande enligt det förslaget heller.

Nu tittar vi på detta. Det här förslaget är en del av en helhet. Vi bereder fortsatt frågan och kommer med ett slutgiltigt ställningstagande när vi är klara med beredningen.

Anf. 11 ULF BERG (M):

Fru talman! Det är naturligtvis svårt att göra en bedömning när vi inte vet vad det färdiga förslaget blir. Men för många är utredningens förslag tillräckligt för att göra den klara bedömningen att det kommer att bli en försämring för många.

Något man också ska komma ihåg, tycker jag, är att det blir allt fler så kallade utbor, det vill säga personer som bor i den stora staden och äger skog. I regel har de andra jobb. Gör man då en större avverkning som läggs på toppen av övriga inkomster blir det inte mycket kvar. Vi vet samtidigt att avverkningar skapar arbete och sysselsättning där skogen finns. Det ska finnas någon som kör skördaren, någon som kör skotaren, någon som kör lastbilen som levererar virket till industrin och så vidare. Dessutom skapas jobb i samband med återplanteringar och liknande.

Men det är inte bara förutbestämda avverkningar som sker, utan man kan också peka på vad som händer vid stormar, insektsangrepp och bränder. Då kan inte skogsägaren bestämma ytan som ska avverkas. Vi har tyvärr väldigt tragiska minnen från Gudrun. I Småland drabbades enskilda skogsägare otroligt hårt. Man kanske hade jobbat och slitit, inte tagit ut den allra högsta lönen och haft det lite si och så med pensionsavsättningarna. Pensionen stod i skogen. Men helt plötsligt försvann den. På några timmar låg den nere. Det var till och med så att människor begick självmord därför att de var så hårt drabbade. Det här kan slå oerhört hårt.

Jag kan bara vädja till regeringen att ta den här frågan på största allvar i beredningen. Jag hoppas att man kan undvika de negativa konsekvenser som kanske skulle kunna bli fallet om man går på utredningens förslag

fullt ut. Jag tror att alla tjänar på att vi ser till att vi har ett rationellt skogsbruk. Skogsbruket är något otroligt långsiktigt, som jag sa i förra anföran- det. Det jag lägger ned jobb och pengar på i dag kan jag finansiera genom att man gjorde rätt saker på min hustrus fastighet ett par generationer till- baka. Därför måste vi verkligen se till att vi kan fortsätta på ett mycket bra sätt, så att vi har råvara till vår industri. Det som inte får hända är att skogs- ägare slutar bruka sin skog därför att det ändå inte är någon idé.

Fru talman! Säkert tror både jag och finansministern att om bara en del av alla forskningsresultat blir verklighet kommer skogen att vara en stor råvarubransch för framtidens teknik. Nu kommer kanske inte skogen att rädda hela klimatet, men det är en kolsänka i dag, och så länge vi har träet kvar är det fortfarande en kolsänka. Skogen kommer säkert att ha betydelse för morgondagens drivmedel. När man går på karneval kommer man att kunna dricka pilsner ur en pappersflaska med trä som utgångspunkt och slippa glassplittret. Det finns redan framme nästan. Det är väldigt mycket spännande på gång, och jag hoppas än en gång att finansministern kan ge ett klart besked om att det blir bra även i framtiden.

Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag delar verkligen Ulf Bergs entusiasm över vilken po- tential som finns i det svenska skogsbruket, den nya tekniken och de nya produkter som kan komma fram ur den. Det handlar om hur mycket mer vi kan göra med skogen än vad vi någonsin kunde fantisera om för 10–15 år sedan.

Det handlar om drivmedel och också helt nya produkter som just väts- keförpackningar av trä. Sedan har vi hela det stora bostadsproblemet som behöver lösas. Vi behöver bygga väldigt mycket mer. Där finns också en otrolig potential i svenska trähus där man kan kombinera den fantastiska råvaran med den byggtekniska skicklighet som finns.

Här finns mycket att utveckla. Jag ser stora möjligheter för det svenska skogsbruket i framtiden. Precis som Ulf Berg säger är skogsbruket någon- ting som är väldigt långsiktigt. Det är viktigt att skapa incitament för ägare att ha ett långsiktigt perspektiv. Det är också därför det är viktigt att frågan bereds ordentligt.

Jag var själv statssekreterare för just skattefrågorna under stormen Gudrun. Man lärde sig där väldigt mycket om skogsbeskattning under några dygn. Vi gjorde en del förändringar just för att möta den akuta krisen där och då. Det är viktigt. Vid den stora skogsbranden under den borgerliga regeringen gjorde man också några snabba och akuta förändringar för att försöka möta de akuta problem som skogsbönderna stod inför i de akuta situationerna där och då.

Anf. 13 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag hoppas att finansministern tar med de kunskaperna. Det är mycket riktigt att man då vidtog åtgärder. Man har även vid senare naturkatastrofer vidtagit åtgärder. Det bevisar bara att skattesystemet i de fallen får sådana effekter som lagstiftaren inte ville ha.

Man kan försvara byråkrati. Det ska man inte alltid göra, men ibland måste man göra det. Väldigt många regler som har kommit till för att ju- stera saker har införts för att undvika att man till exempel får hög skatt. Ett skogskonto skulle kunna vara ett bra exempel på det.

I normalfallet fungerar det med avsättningsfonder på olika sätt för en normalindustri där inkomsterna kommer relativt jämnt. Men i fråga om skogen måste man tillgripa andra delar. Skatten kan döda verksamheter. Låt oss se till att inte skogsindustrin drabbas.

I den tidigare interpellationsdebatten här i dag sas att för hög skatt leder till att verksamhet inte överlever, utan det blir en svart marknad. Det tycker vi alla är tråkigt. Jag kan glädja finansministern med att man har börjat riva ut mitt badrum, så ROT lever till viss del. Tack för en bra debatt, finansministern!

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill också tacka för debatten. Jag berättar återigen att beredning pågår. Det är bra att det finns en sådan bred politisk uppslutning i Sveriges riksdag kring hur viktigt det är med skogsbranschen och den utvecklingspotential som finns i sektorn. Det gäller inte minst den potential som finns för att skapa jobb, tillväxt och utveckling i hela landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2015/16:523 om skattehöjning för pensionärer

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig när regeringen kan förväntas redovisa en öppen och transparent beräkning av skattehöjningen för 200 000 svenska pensionärer och den skattehöjning på äldres arbete som regeringen nu genomför.

Som skattepolitisk talesperson tror jag att Niklas Wykman vet att grundavdraget och det förhöjda grundavdraget för äldre är uttryckt i termer av prisbasbelopp. Detta medför att ett förändrat prisbasbelopp påverkar grundavdragets storlek i kronor och därmed den skatt som ska betalas. Vid oförändrade regler innebär en sänkning av prisbasbeloppet, likt den som skedde inför 2016, att den skatt som ska betalas på en given inkomst blir något högre 2016 jämfört med 2015. Skatten blir således högre utan att några skatteregler har förändrats. De skatteförändringar som regeringen har genomfört redovisas öppet och transparent på sedvanligt sätt i regeringens propositioner.

När det gäller beskattningen av pensionärer anser regeringen att den orättvisa skillnaden mellan beskattningen av arbetsinkomst och beskattningen av pension som infördes av den moderatledda regeringen bör avskaffas. I ett första steg har regeringen förstärkt det förhöjda grundavdraget för äldre så att pensionärer som är över 65 år inte beskattas högre än löntagare yngre än 65 år vid inkomster upp till ca 120 000 kronor per år. Det förhöjda grundavdraget förstärktes även för dem med pensioner upp till 240 000 kronor per år. Regeringens reform innebär att de med de lägsta pensionerna betalar lägre skatt i år än vad de skulle ha gjort om regeringen inte gjort förändringen.

Regeringens ambition är att ta ytterligare steg för att minska skatteskillnaderna mellan arbetsinkomster och pension.

Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Sveriges pensionärer fick just ett tekniskt och kryptiskt besked från finansministern. Det är inte finansministerns fel. Det är beräkningskonventionernas fel att de får höjd skatt. Jag tror att de pensionärer som nu får höjd skatt enligt Skattebetalarnas uträkning inte bryr sig så mycket om huruvida det är beräkningskonventionerna eller finansministern i egen hög person som gör det sämre.

Fru talman! Jag tror inte heller att samma pensionärer är särskilt glada över budskapet: Det var inte jag som pensionär som skulle få det bättre, utan det var mina barn och barnbarn som skulle få det sämre. Det var vad finansministern egentligen sa i valrörelsen. Det var nog inte vad de hörde när de blev lovade den sänkta skatten.

Fru talman! Konjunkturbrasan brinner nu för fullt. Detta kommer Sveriges pensionärer inte alls till del eller mycket lite till del. Det är ett aktivt val av finansministern, som i stället lovar generösa implicita garantier till Sveriges banker, som inte vidtar åtgärder på bostadsmarknaden, som har underskott hela mandatperioden trots att outputgapen sluts och svensk tillväxt är hög, som bryter mot det finanspolitiska ramverket vare år under sitt regeringsinnehav, som inte bedriver en sund offentlig finanspolitik under något år sin tid som finansminister och som för detta får mycket kritik från bland annat Finanspolitiska rådet.

Man kan undra över finansministerns prioritering när det inte blir några pengar över till Sveriges pensionärer. I stället ges det utfästelser om nya stora implicita garantier för Sveriges banker. Hur hänger det ihop? Sveken från finansministern är vid det här laget kända. Det skulle inte bli några höjda skatter för löntagare. Det var 1,3 miljoner löntagare som fick höjd skatt. Det skulle inte bli någon höjd bensinskatt. Det blev höjd bensinskatt. Det finanspolitiska ramverket skulle inte rivas upp. Överskotts målet övergavs.

Man kan göra listan lång över löftessveken. Den tomma ladan har fyllts med svikna löften, och löftesladan är tom. Sveriges pensionärer är kanske de mest svikna i sådana fall. Det var 200 000 som fick höjd skatt. De blev lovade sänkt skatt. Man har för Sveriges pensionärer försämrat maxtaxan. Man har minskat jobbskatteavdraget, höjt den statliga inkomstskatten, försämrat ROT och RUT och gjort det dyrare att jobba efter 65 års ålder.

De utlovade skattesänkningarna blev 2,2 miljarder. Det man inte berättade var att skattehöjningar för samma grupp infördes på 3,7 miljarder. Totalt sett har finansministern tagit 1 ½ miljard i ökade utgifter och minskade intäkter för landets pensionärer. Av detta hördes ingenting i valrörelsen.

När vi nu ser hur sveket mot Sveriges pensionärer är så omfattande reses en ny fråga av moralisk karaktär till finansministern: Vilka löften, eller löften inom vilka områden, är det okej att ljuga om i nästa valrörelse?

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är ett mycket högt tonläge från Niklas Wykman. Jag vill börja med att påpeka att underskotten i de offentliga finanserna inte någon gång under den här perioden kommer att bli lika stora som när Niklas Wykman var på Finansdepartementet.

Niklas Wykman kommer då att säga att det handlar om en bättre konjunktur. Jag vill påpeka att det konjunkturrellt justerade sparandet, det

strukturella sparandet, inte heller det kommer att bli lika stort under den här mandatperioden som det var när Niklas Wykman var på Finansdepartementet, trots att vi har fått väldigt kraftigt ökade kostnader för att många människor kom och sökte asyl i Sverige förra året. Det är en väl balanserad och stram finanspolitik utifrån de förutsättningar som råder.

Vad gäller pensionärerna har regeringen som ambition att ta bort den orättvisa skatteklyfta som gör att pensionärer betalar högre skatt än vanliga löntagare. Här är regeringens ambition att ta bort den skatteklyftan, medan Moderaterna i sin politik i stället föreslår ett nytt sjätte jobbskatteavdrag som ytterligare skulle vidga klyftan.

Vi tycker att det är fel väg att gå. Vi tycker att det är viktigt att pensionärerna har det bra. Därför har vi genomfört en rad satsningar för att förbättra för pensionärerna. Utöver skattesänkningen har vi satsat 2 miljarder på förstärkt äldreomsorg för att det ska bli tryggare och bättre i vardagen för alla våra äldre. Vi gör en särskild satsning på äldreboenden. Vi har också höjt bostadstilläggen för de pensionärer som har de lägsta inkomsterna. Det är en bred palett av satsningar för pensionärerna utöver skattesänkningen.

Här är det viktigt att Niklas Wykman bestämmer sig för hur han ska argumentera. Antingen tittar han på effekterna av de diskretionära besluten som regeringen fattar eller så tittar han på effekterna av besluten på plånboken.

Vad gäller pensionärerna vill Niklas Wykman inte titta på det diskretionära beslutet som fattas av regeringen, som är en skattesänkning, utan han vill titta på det faktum att en del pensionärer får en skattehöjning på upp till 11 kronor i månaden. Han vill titta på utfallet, inte det beslut regeringen fattar.

När det handlar om brytpunkten vill Niklas Wykman bara titta på beslutet regeringen fattar och inte på utfallet i plånboken hos löntagarna. Det som Niklas Wykman kallar en skattehöjning, därför att regeringen har fattat beslut om att inte räkna upp brytpunkten med KPI + 2 utan den ligger still, innebär inte en höjd skatt för en person från december 2015 till januari 2016. Där vill Niklas Wykman inte diskutera utfallet utan bara det diskretionära beslutet.

Niklas Wykman kanske kan klargöra vilken princip man borde hålla sig till. Det går inte att ha olika principer när det handlar om pensionärer och när det handlar om brytpunkten.

Anf. 18 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Man häpnar!

Låt mig redogöra för en princip som jag tycker är rimlig att hålla sig till i politiken, finansminister Magdalena Andersson, nämligen att uttrycka sig så att människor begriper, vara klar och tydlig inför svenska folket med vilken politik de får och vilken effekt den har. Man ska inte i efterhand komma med tekniska finter.

Man berättar för svenska folket att man förvisso sa att de skulle få B, men nu blir det i stället C. Vad beror det på? Ja, det beror på teknikaliteten D. Man är helt oskyldig, och man förstår att det man sa upplevs som näst intill lögnaktigt och helt felaktigt, men de som gräver riktigt djupt i tekniken och läser det finstilta och fotnoterna i budgetpropositionen kommer

att se att finansministern är fri från skuld. De borde ha läst på bättre och haft bättre koll på de olika tekniska detaljerna.

Jag tycker, finansministern, att man kan hålla sig till en enkel princip, nämligen att uttrycka sig på ett rakt och ärligt sätt så att människor begriper och förstår vad det faktiskt handlar om, inte bara göra allt för att vinna ett val och erövra så mycket makt som möjligt och själv få sitta i de finaste rummen och fatta så många beslut som möjligt.

Politik borde handla om samhällsförbättring, om att ta ansvar för människor, ta ansvar för det gemensamma samhället, ge klara och tydliga besked samt vara en trygghet i oroliga tider. Man bör inte vara någon som skyller på teknikaliteter när utfallet blev precis tvärtom, nämligen höjd skatt för 200 000 pensionärer. Dessutom är det fråga om 1 ½ miljard i ökad skatt och ökade utgifter för dem över 65. Det var inte vad finansministern sa i valrörelsen, men det är vad hon har levererat på Finansdepartementet.

Fru talman! Den moraliska principen borde också socialdemokrater kunna stå upp för.

Alliansen gjorde tydliga förbättringar för Sveriges pensionärer. En vanlig pensionär fick 850 kronor mer i plånboken. När finansministern nu talar om hur pensionärer ska ha det är det tydligt att det inte handlar om att pensionärerna ska få det bättre utan om att barnen och barnbarnen ska få det sämre. Det handlar alltså inte om att du som pensionär som hör detta ska få det bättre. Det handlar om att dina barn och barnbarn ska få det sämre. Skatteflyktan mellan pensionärer och inkomstagare ska slutas. Det är det enda finansministern lovar, och därmed är det tydligt att det nog väntas en skatteklyftning för de människor som inte är pensionärer.

Om man känner att ens situation blir bättre för att ens barn och barnbarn får det sämre är finansministerns förslag inte så dumt. Men om man känner att man själv vill få del av förbättringar och den tillväxt som nu sker i samhället på ett sätt som nuvarande regering helt håller borta från pensionärerna är Alliansens politik bättre och tydligare. Den ger fler jobb, ett starkare och robustare pensionssystem och därmed en tryggare inkomst som kan öka över tid så att man får del av den tillväxt som finansministern delvis har lovat bort som implicita garantier till Sveriges banker.

Alliansen och Moderaterna står för en tydlig politik där det blir bättre för Sveriges pensionärer. För detta är vi beredda att hålla hårt och stramt i tyglarna för den finansiella sektorn, där regeringen nu i stället gör stora utfästelser.

Fru talman! Principen är alltså enkel. Säg vad du vill göra, genomför det, berätta sedan för svenska folket klart och tydligt vad du vill göra nästa gång. Det handlar om just detta ”nästa gång” när det nu har visat sig att det som finansministern sa inte alls stämde. Oförändrad bensinskatt blev höjd bensinskatt. Kvarvarande ramverk blev ett slopat överskottsmål. Ingen höjd inkomstskatt för vanliga inkomstagare blev höjd inkomstskatt. Det blev ökade utgifter för Sveriges pensionärer. Vad ska man lita på nästa gång? Det är inte så ett lands offentliga finanser sköts på ett ansvarsfullt sätt.

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykmans resonemang hänger inte ihop. Niklas Wykman kan inte säga att löntagare som har samma skatt 2015 och 2016

har fått höjd skatt. Det är samma skatt 2016 som 2015 eftersom brytpunkten har frysts. Du kan inte säga att löntagare har fått höjd skatt samtidigt som du säger att pensionärer har fått höjd skatt. Det resonemanget hänger inte ihop, Niklas Wykman. Du måste försöka vara lite mer logisk i ditt resonemang.

Däremot är den ideologiska skillnaden tydlig. Moderaterna vill ha en skatteflyfta mellan pensionärer och löntagare. Där finns en tydlig skiljelinje i svensk politik. Moderaterna vill att pensionärer ska betala högre skatt vid samma inkomst. När de går i pension och får en lägre inkomst slår Moderaterna på med högre skatt. Med ett sjätte jobbskatteavdrag vill Moderaterna göra den skillnaden ännu större.

Vi från regeringens sida vill ta bort skatteflyftan. Vi tycker inte att det är rätt och rimligt att man när man efter ett långt arbetsliv går i pension också ska få en högre skatt.

Regeringen har genomfört stora förbättringar för pensionärer, bland annat genom de 2 miljarder som vi har satsat på en förstärkt äldreomsorg så att vardagen ska bli riktigt trygg för alla de många äldre som är beroende av hemtjänst för att kunna leva ett fullgott och bra liv.

Regeringen har aviserat ytterligare 10 miljarder så att kommuner och landsting ska kunna anställa fler i barnomsorgen, skolan, äldreomsorgen och hemtjänsten. Det är oerhört viktigt med en trygg välfärd för alla medborgare i Sverige.

Vi vet ännu inte hur Moderaterna kommer att ställa sig till de pengarna. Hittills har Moderaterna bara sagt att man vill satsa ytterligare resurser på skolan. Man har inte sagt om man är beredd att satsa ytterligare på äldreomsorgen så att kommuner och landsting kan säkerställa en trygg äldreomsorg för våra äldre. Det kanske Niklas Wykman kan svara på. Vill man satsa ytterligare på äldreomsorgen? Ja eller nej?

Anf. 20 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Krig är fred. Det är en känd strof för när budskap inte hänger ihop.

Det vi hittills har sett finansministern göra är till exempel att höja maxtaxan för avgiften till äldreomsorgen. Allting kallas för satsningar när det kommer från Socialdemokraterna. Oavsett om det blir sämre eller bättre för människor är det fortfarande en satsning. När man drar ned 1 miljard på skolan är det en kraftig satsning på skolan. I den socialdemokratiska retoriken är allt man gör satsningar. Det får människor helt enkelt inte ihop – med viss rätta.

Det som inte stämmer är finansministerns beskrivning av hur det går för svensk ekonomi. Man kan inte språka om det är en Tesla eller en Volvo man kör runt i, men det är definitivt ingen brandbil.

Räntorna är negativa. Från finansministerns sida eldas konjunkturen på trots högkonjunktur. Finansministern säger att det är lägre underskott nu än under alliansregeringen. Det tror jag att de flesta människor är beredda att tycka är bra. Under alliansregeringen gick världsekonomin igenom den värsta globala ekonomiska krisen sedan depressionen. Nu råder i stället en omfattande högkonjunktur i stället.

Misslyckandet från finansministerns sida, och det som allvarligt utmanar tryggheten för Sveriges pensionärer, är att när vi nu befinner oss i tider

då vi ska fylla på i ladorna väljer Magdalena Andersson att elda på ekonomin i stället. Det är inte så man sköter offentliga finanser. Det är inte så ramverket är konstruerat. Det lämnar Göran Perssons arv kvar i svensk politik – att i stort sett bara handla om inköpet av brunkol, kolkraft och kärnkraft på den europeiska kontinenten.

Men det som överraskar mig allra mest, fru talman, är att Magdalena Andersson står här och talar om att sluta skattegapet – utan att berätta hur det ska gå till.

Det blir troligtvis bara skattehöjningar för barn och barnbarn. Magdalena Andersson står för en politik där pengar går från barn och barnbarn till banker.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns också en skillnad i synen på banker mellan moderater och socialdemokrater: Medan moderater skäller på banker ser vi till att göra någonting – att beskatta banker och lägga de pengarna på vår gemensamma välfärd. Det är skillnad på att prata och att göra, en tydlig skillnad i svensk politik.

Vad gäller skolan är det viktigt att klargöra att vi tidigare lade en miljardsatsning och betalade ut den före årsskiftet, i december. När Moderaterna påstår att det är en besparing har de alltså helt fel. Det är ren och skär lögn. Vi tidigare lade 1 miljard, men de satsningar vi gjorde i december gör vi ju inte nu. Det är alltså inte mindre pengar till skolan 2016 än det skulle ha varit annars. Det är en felaktighet, en missuppfattning eller en ren lögn från Moderaternas sida – välj själv!

Jag fick heller inget svar om äldreomsorgen. Vi är tydliga: Den här regeringen har redan satsat 2 miljarder på förstärkt äldreomsorg, på att det ska finnas mer personal. Vi har också gjort en särskild kompetenssatsning bland personalen i äldreomsorgen för att alla våra äldre ska ha en riktigt bra och trygg äldreomsorg. Därutöver kommer vi nu med ytterligare 10 miljarder till kommuner, där en hel del av det kommer att gå till äldreomsorgen.

Niklas Wykman kan inte svara på hur Moderaterna ser på detta. Men hittills kan vi konstatera att Moderaternas politik handlar om skattesänkningar och nedskärningar snarare än om att investera i vår gemensamma välfärd och i en trygg ålderdom för pensionärerna.

Det är en annan tydlig ideologisk skillnad. Skillnaden är inte bara att Moderaterna pratar om bankerna men inte gör något åt dem, medan vi pratar mindre men beskattar bankerna. Moderaterna pratar gärna om äldreomsorgen, men det kommer inga pengar. Vi i Socialdemokraterna och regeringen ser till att satsa på äldreomsorgen.

Det handlar också om pensionärsskatten, där ni har skapat skatteflyktan. Vi vill avskaffa skatteflyktan och har tagit ett första steg mot att pensionärer inte ska betala högre skatt.

Detta gör vi samtidigt som vi ser till att vi får lägre underskott, och det inte bara utifrån vilken konjunktur vi har. Också det strukturella underskottet kommer med den här regeringen att bli mindre än när Niklas Wykman satt på Finansdepartementet.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 11 Svar på interpellation 2015/16:539 om utvärdering av Västra
Götalandsregionen**

Anf. 22 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Sten Bergheden har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en utvärdering för att dra lärdom av sammanslagningen till Västra Götalands region innan statsrådet och regeringen går vidare med nya regionreformer och om det är statsrådets uppfattning att man bör lyssna in folkets röst och låta invånarna folkomrösta om saken innan en regionbildning beslutas.

Regionfrågan har utretts ett flertal gånger, senast av Ansvarskommittén och Utredningen om den statliga regionala förvaltningen. Det är bland annat utifrån dessa utredningar tydligt att den nuvarande läns- och landstingsindelningen till stora delar inte längre är ändamålsenlig.

Även det nyligen presenterade betänkandet av Utredningen om högspecialiserad vård föreslår färre sjukvårdshuvudmän. Flera av landstingen är för små för att klara av sina uppgifter både på kort och på lång sikt. Länsstyrelserna har motsvarande problem.

Indelningskommittén arbetar i samarbete med Skåne och Västra Götalands läns landsting och får på så vis del av lärdomar från tidigare regionbildningar.

Syftet med att tillsätta Indelningskommittén är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar, bland annat genom en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömässiga förhållanden.

Indelningen ska också ge stabila ekonomiska förhållanden i de nybildade landstingen, bättre överensstämmelse mellan medborgarnas behov och deras möjligheter att utöva demokratiskt inflytande samt ökade möjligheter till ansvarsutkrävande. En viktig del i detta är att ge de ansvariga en grundläggande stabil struktur. Likaså är det av största betydelse att se denna fråga ur ett långsiktigt perspektiv.

De utredningar som genomförts har pekat på vikten av att vidta dessa åtgärder innan det blir alltför svårt för de ansvariga att hantera olika utmaningar. Staten måste därför ta sitt ansvar för att se till att Sverige har en fungerande samhällsorganisation.

En ny indelning innebär att det skapas landsting som har en bättre ekonomisk bas för nödvändiga investeringar och som kommer att ha bättre förutsättningar att ge medborgarna en jämlik vård. Dessutom främjas en modern kunskapsutveckling i landstingen. Indelningen kommer också att medföra att goda förutsättningar skapas i hela landet och inte bara i storstadslänen. En ny indelning innebär därmed större möjligheter att hålla ihop hela Sverige genom att ge landstingen och länsstyrelserna mer likartade grundförutsättningar.

När det gäller befolkningens möjlighet att säga sitt i en folkomröstning kan konstateras att det i indelningslagen inte finns några sådana bestämmelser avseende indelning av landsting. Det är därför upp till respektive landsting att bedöma om och i så fall hur man avser att genomföra något särskilt initiativ avseende befolkningens inställning.

Anf. 23 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Först vill jag bara säga att det är märkligt att regeringen i det här läget, när den här regionsbildningen ska bli så fantastisk och lösa alla problem vi har runt om i landet, är så rädd att man inte ens kan göra en utvärdering från regeringens sida och titta på vad som har hänt i Västra Götaland, gå igenom de frågorna eller stämma av med folk som bor i området – och då kanske inte bara med dem som bor i Göteborg utan även med dem som bor en bit ifrån de stora centralorterna.

Dessutom, om det här är så fantastiskt och kommer att lösa alla problem här i samhället, är det väl rimligt att ni också frågar folket om man är med på detta och tycker att det är lika bra som ni i regeringen tycks tycka.

Fru talman! När vi startade upp Västra Götalandsregionen fanns det stor tveksamhet inför den. Man gjorde då en förhandling och diskuterade ihop sig.

År 1999 genomförde man detta. Då kom man också fram till hur man skulle fördela olika verksamheter inom Västra Götalandsregionen. Vissa myndigheter, statliga och regionala, skulle placeras på olika ställen. Detta var, efter många om och men, de olika kommunerna överens om.

Vad hände sedan? Jo, två tre år efteråt sa företrädare för ministrerns parti: Ja, men den där överenskommelsen är ju flera år gammal. Den kan vi inte ta hänsyn till nu. Nu måste vi göra någonting annat.

Därför måste min fråga till ministern bli: Kommer förhandlingarna som nu ska pågå runt omkring att gälla, eller kommer de bara att gälla så länge bläcket fortfarande är vått på papperet?

Kommer företrädarna därefter att säga: Nej, det här var det ju några år sedan vi kom överens om; nu gör vi någonting annat? I så fall är det bra att man tydligt talar om det för dem som ska ingå i de här diskussionerna och förhandlingarna och säger: Detta är ändå ingenting som kommer att gälla, så lägg inte för stor kraft på just den biten!

Det är också märkligt att ministern tar upp att detta är utrett och klart. Då går jag tillbaka till min interpellation och ställer frågorna som jag ställde där, för då måste det finnas svar på dem. Det måste väl ändå ministern ha tittat igenom.

Hur mycket skattepengar har vi sparat i Västra Götaland på grund av att vi slog ihop kommuner och gjorde en region? Det måste finnas i svart på vitt om man har gjort en ordentlig utredning.

Har ombildningen inneburit högre effektivitet för området, kortare väntetider och lägre skatt för invånarna i regionen?

Detta hade jag hoppats att ministern hade svarat på i och med att det är just de frågorna jag lyfter upp i interpellationen. Jag hade hoppats att det fanns en antydning.

I stället säger ministern: Det har gjorts utredningar. Men här har vi inga svar, utan nu rullar vi vidare som vi har tänkt. Sedan hoppas och tror vi att människorna runt om i landet går på den här lösningen, som ska lösa alla tänkbara problem inom sjukvård och regionsbildning i framtiden.

Korta frågor till ministern: Varför är ni rädda att genomföra en ordentlig utvärdering av Västra Götaland? Kommer ni att säkra upp papper och förhandlingar så att det man eventuellt kommer överens om vid en ny regionsbildning också blir genomfört? Hur kommer ni i så fall att säkra upp

de här sakerna? Det får inte bli som i Västra Götaland att man tre fyra år efter regionsbildningen fullkomligt struntar i det som man kom överens om, kör sitt eget race och säger: Det är ju två tre år gamla papper – det kan vi inte ta ställning till nu.

Anf. 24 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag kan inte motstå frestelsen att delta i debatten. Eftersom jag är på väg att lämna riksdagen för att bege mig till landstinget har jag varit inblandad i diskussionen om Indelningskommittén och utredningen från Dalarnas horisont. Frågan är väldigt intressant. Det framhålls ofta att Västra Götaland har lyckats väldigt bra, och i viss mån hänvisar man till Skåne. Det exemplet är väl inte lika lysande när det gäller till exempel soliditet. Den ligger på -8 i Skåne. Det finns ett landsting som slår det, och det råkar tyvärr vara Dalarna, med -10 i soliditet. Då är det riktigt illa.

Ska Dalarna ingå i en större region är nog detta det enda sättet. Förr åkte man runt och tittade på dynghögen. Var den stor, då var det en rik familj. Det var ett bra sätt att ingå äktenskap. Man jag kan garantera att om någon åker runt och tittar på Landstinget Dalarna är det nog nästan tvångs- gifte som måste till för att någon över huvud taget ska vilja ha med Dalarna att göra, med den ekonomi som Landstinget Dalarna har.

Då tittar man på Västra Götaland. Kommer sjukvården hemma i Dalarna att bli mycket bättre, utgående från Västra Götalands erfarenheter? Det finns inga bra exempel. Däremot finns det ett bra exempel i Halland. Där har man en region med bra ekonomi och bra utbud. Jag medger gärna att man naturligtvis har draghjälp av att man ligger nära Göteborg.

När jag ändå är i Göteborg ska jag be att få citera en socialdemokrat som tyvärr har lämnat oss, nämligen Göran Johansson. Han sa: Det spelar ingen roll hur stort hjulet är. Det finns bara ett nav.

Så kommer det att bli, tror jag. Detta är ett slag mot landsbygden. Urbaniseringen finns ju i kommunen. Den finns på länsnivå och även i landet i stort. Jag kan inte på något sätt se att detta skulle kunna öka tillväxten. Jag skulle vilja ha statsrådets exempel på hur det här kan förbättra för näringslivet. Det kommer ju inte att finnas mer infrastrukturpengar, som jag ser det. Möjligtvis är det någon som inbillar sig att vi skulle kunna ta lite mer av någon annan. Det är ju regering och riksdag som avgör storleken på den påsen.

Sedan hoppas jag, och detta är vi kanske politiskt överens om, att man måste se detta mer som stråktänkande. Det kan vi ju ägna oss åt utan att bilda stora regioner.

Jag håller helt med min kollega Sten Bergheden här. Det vore jättebra med tydliga exempel på det som har gjort att alla vallfärdar till Västra Götaland för att det har blivit så bra med storregion. Jag träffar inte de personerna.

Varför inte ta fram detta som ett underlag till oss som håller på i den här processen? Just nu känns det som om man är angelägen om att detta ska gå fort när man tar beslutet från regeringens sida, så att inte fakta ska hinna i kapp.

Ge mig fakta: Varför är det bra att bilda stora regioner? Jag hittar inte detta i Västra Götaland, men upplys mig gärna!

Anf. 25 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Först vill jag önska Ulf Berg framgång med det kommande uppdraget i det vackra Dalarna.

Det är av största vikt att vi gör allt vi kan för att säkra välfärden i hela vårt land. Den mycket snabba urbaniseringstakt som vi har sett och ser i Sverige kombinerat med en centraliseringsvåg i den svenska staten, som har försvagat den svenska statens närvaro i landet, innebär att vi har rätt så allvarliga utmaningar framför oss. Regeringen tar detta på största allvar, både vad gäller lokaliseringsfrågan och vad gäller den administrativa indelningen.

Låt mig påminna interpellanten och riksdagsledamöterna om en aspekt som ofta glöms, nämligen att statens regionala indelning är av vikt för statens samordning, alltså samordningen mellan de statliga myndigheterna och mellan staten och den regionala och lokala nivån. I dagsläget har vi en situation där de statliga myndigheterna har sina egna, unika regionala indelningar.

Om riksdagsledamöterna använder tiden till att sätta sig ned med kommun- och landstingspolitiker – Ulf Berg kommer att vara en av dem om ett tag – kommer de att förstå att ett av de viktigaste budskapen från Kommun- och Landstingssverige är att detta måste göras så att vi får ordning och reda för samordningen mellan staten, kommunerna och landstingen: Skapa nu jämnstarka regioner, så att inte några runt storstäderna drar ifrån resten! Det handlar om att se till att säkra tillväxt och utveckling i hela vårt land. Se till att arbetsmarknadsregionerna i resten av vårt land förstoras, vilket har skett i Västra Götaland! Då får vi en minskad regional klyfta i vårt fantastiska land.

Fru talman! Den här frågan är inte ny. Om jag som statsråd hade stått här och påstått sådant som var mina egna åsikter, hopsnickrade på Finansdepartementet, hade jag kunnat förstå frågeställarna.

Jag kan börja med att läsa 1959 års länsutredning. Tröttnar jag på den kan jag läsa 1963 års länsutredning, 1974 års länsutredning, 1992 års regionutredning, 1995 års regionberedning, 2007 års ansvarskommitté eller 2012 års utredning om den statliga regionala indelningen.

Den fråga jag måste ställa mig är: Varför ska bara Göteborg, Stockholm och Malmö få de administrativa möjligheterna att jobba med arbetsmarknadsförstoring och samordning med staten? Varför ska inte hela vårt land få göra detta?

Om jag är intresserad av Västra Götalands och Skånes erfarenheter, vilket jag är, hade jag kunnat besöka det seminarium som arrangerades av Västra Götalands ledning här i riksdagen för ett par veckor sedan och tagit del av deras erfarenheter och ställt de frågor som är relevanta för dem. Om jag inte hade varit nöjd med detta hade jag kunnat läsa de utvärderingar av regionförstoringen som gjordes i Ansvarskommitténs underlag. Om jag inte litar på detta kan jag gå till Göteborgs universitet, som har bedrivit ett tioårigt forskningsprogram, mellan 1999 och 2009, med fokus på uppföljning och utvärdering av Västra Götalandsregionens utveckling. Är jag inte nöjd med detta kan jag ta del av de senaste rapporterna som kommit i detta ämne.

Vi vet att Sverige håller på att klyvas. Vi vet att den regionala klyftan och riskerna med en sjukvård och välfärd som inte är likvärdig är ett hot mot vårt lands sammanhållning. Den fråga vi bör ställa oss är: Är den svenska staten skyldig att agera? Regeringens svar är: Ja, vi är skyldiga att agera.

Anf. 26 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Det är synnerligen märkligt att ministern målar upp en så positiv och ljus bild av regionerna och den utveckling som har varit runt Malmö och Göteborg och på andra ställen. Jag kan upplysa ministern om att jag bor i en av dessa regioner. Jag har sett utvecklingen av regionbildningen. Jag har sett avlövnningen av stora delar av Skaraborg. Det har fullständigt plockats ned. Det har inte skapat någon utveckling för vårt område. Det har skapat en avveckling för vårt område.

Detta måste man ha med sig. Man har gynnat just det som ministern tar upp här. Man har gynnat storstäderna, och man har flyttat verksamhet till storstäderna av olika anledningar. Nu säger ministern att detta är lösningen för resten av landet också. Vi ska fortsätta på precis samma sätt i övriga delar av landet. Vi ska plundra de små kommunerna och lägga över det på de stora kommunerna. Det är det som skapar utveckling, säger ministern. Jag tror inte på det, och jag vet att det inte har fungerat.

Därför har jag krävt att vi skulle göra en utvärdering. Jag tycker att det är helt självklart att man gör det innan man går vidare. Man utvärderar detta på ett sakligt och korrekt sätt och ser vad man kan dra för nytta av det, så att man inte gör om samma misstag.

Fortfarande har jag inte fått något svar på detta från ministern. Vid de förhandlingar som kommer att genomföras, kommer man att följa de protokollen i de nya regionerna, eller kommer man att göra precis som i Västra Götaland och fullständigt strunta i dem, lägga undan dem efter fyra år och säga att man går en annan väg?

Tänker ministern vara med och lura övriga landet att gå in i regionerna? Detta skulle jag gärna vilja ha svar på. Hur ska ministern säkerställa att man verkligen följer det som blir överenskommet? Här kan ministern gå tillbaka och titta på hur man har gjort. Västra Götaland har inte följt det. Så enkelt är det.

Fru talman! Det är en sak till. Jag lyssnade på frågestunden med ministern tidigare. Då sa ministern:

”Det är viktigt att vi driver igenom denna förändring, inte för att regeringen vill det utan för att det finns ett önskemål från dem som arbetar i sjukvården och har kunskap om sjukvårdens utmaningar.”

Ministern bekräftar det här också. Han vill inte detta själv heller. Ministern tycker inte att det är den smartaste lösningen, utan det är andra människor som vill ha det här. Då kommer det fantastiska. Jag åker också runt en hel del i landet, fru talman, och jag träffar de här människorna. Jag har inte mött en enda människa som vid första mötet har sagt: Kom hit och bilda en storregion i detta område, så att vi kan lösa våra problem! Vi har sådana fantastiska bekymmer med företagsvillkor, jobb, bostäder, infrastruktur och annat. Vi tror att vi kommer att lösa detta bara vi får en storregion med politiker som sitter ovanför den här nivån.

Det är inte en enda. Man kan fråga sig vilka möten ministern hamnar på när han just hör detta. Det är inte ministern som vill ha detta, utan det är andra människor. Nej, folket där ute har aldrig efterfrågat detta. Detta är en grej som kommer uppifrån.

Däremot, fru talman, är det faktiskt precis tvärtom när jag åker runt. De säger så här: Lägg ned det här med regioner! Vi tror inte på det. Lägg ned landstingen! Det säger man. Det är en av de grejer som ofta kommer upp. Men ministern är beredd att köra över folket och strunta i de förhandlingar som har skett. Jag har fortfarande inte hört hur du ska säkra de förhandlingarna. Det vill jag gärna ha reda på av ministern. Hur ska ni säkra att de förhandlingar som ni nu genomför verkligen blir genomförda och att man inte på samma sätt blir bortlurad som vi i Västra Götaland?

Anf. 27 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag tror att jag måste börja med att säga något snällt till statsrådet, för detta var ord och inga visor. Jag delar helt Stens uppfattning, men jag ska ge statsrådet beröm vad det gäller synen på statliga jobb.

Jag sitter i Parlamentariska landsbygdskommittén och har slagits för det här med statliga jobb. Det är staten som ofta först försvinner från landsbygd och mindre orter. Att man har en ny syn där välkomnar jag verkligen, som landsbygdsbo. Jag vill ge en eloge till statsrådet för det. Sedan kanske det inte blir så många fler eloger, men jag tycker: Gör man bra saker ska man få höra det.

Vi kan hålla oss till Landstinget Dalarna. Ca 9 miljarder äger landstingsfullmäktige att besluta över. De här 9 miljarderna kommer naturligtvis att ingå i den här storregionen. Och helt plötsligt är man en minoritet. Då blir det betydligt svårare att värna vad man vill för de här 9 miljarderna.

Det är klart att andra vill ha de här pengarna. Det är väl därför man vill in i de här storregionerna. Man tror att någon annan ska vara med och betala. Det brukar ju vara någonting bra, men i slutändan är det faktiskt invånarna som på ett eller annat sätt kommer att få räkningen, hur den än ser ut.

Jag tror för min del att det är mycket bättre att åka runt och förhandla. Och det pågår just nu inom landstinget. Man förhandlar. Var ska den högspecialiserade vården ligga någonstans? Och så kommer man överens. Det är inte svårare än när jag under min kommunalrådstid för några år sedan och lite till åkte och förhandlade med nuvarande riksdagsledamoten Stig Henriksson och förutvarande vänsterpartisten Kent Persson. Vi kom överens över länsgränser och över kommungränser och gjorde bra saker.

Från Uppsala åker man till Stockholm för att jobba. Man har ingen aning om att man åker över en länsgräns. Det är annat som styr arbetsmarknadsregioner.

Anf. 28 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för ett väldigt tydligt svar! Det är många som efterfrågar en jämlik sjukvård. Man kan fråga sig, och man kan fråga Moderaterna och väljarna: Vad ska pengarna gå till? Ska vi betala administration och sjukvårdsdirektörer, eller ska det gå till vårdpersonal?

Precis som statsrådet väldigt väl förklarade är det inte *en* utredning. Det är många utredningar som har förevarit, och alla har pekat i den riktningen: att det behövs mer samordning, framför allt för den högspecialiserade sjukvården.

Det är märkligt att Sten Bergheden och Moderaterna inte vill se en jämlik sjukvård och jämlika möjligheter runt om i landet. Stockholmsregionen, Västra Götaland och Malmö går faktiskt före och lämnar oss andra efter, bland annat Västerbotten, Dalarna och Norrbotten. Det är väl rimligt att vi en gång för alla, även om den nuvarande indelningen har hållit i många hundra år, börjar titta på moderna förutsättningar.

Sedan är det så att det är utifrån de politiker som faktiskt ska tillträda, som faktiskt ska ta besluten: Hur ska varje region fungera? Vilken indelning ska vi ha?

Jag har min mamma boende i Falköping i Västra Götaland. Som västerbottning blir man faktiskt ganska imponerad när man ser hur kollektivtrafiken fungerar även ute i glesbygden i Västra Götaland på ett helt annat sätt än den har förutsättningar att göra i Västerbotten, som jag är ifrån.

Man kan också titta på vad det här kostar. Om vi tittar på hur mycket vård man får för pengarna ser vi att man får mer i de tre regioner som går före. Man får mer högspecialiserad vård för pengarna.

Nej, jag tycker att det är dags. Jag önskar statsrådet lycka till. Vi ska ge all den stöttning vi kan för att det här ska gå i hamn så snart och så smidigt som möjligt.

Anf. 29 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, riksdagsledamöterna, för en bra diskussion! Sten Bergheden riktar mycket hård kritik mot moderatledda Västra Götalandsregionen. Jag har en annan partifärg än ledningen för Västra Götalandsregionen, men låt mig ta dem i försvar.

Ingen landstingspolitiker sätter sig på bänken i landstingsfullmäktigesalarna för att försämra förhållandena i sjukvården, utan alla våra ledningar i våra landsting och regioner gör sitt bästa för att säkra sjukvårdens framtid, förbättra kollektivtrafiken och verka för den regionala utvecklingen.

Jag är väldigt glad och stolt över att tillhöra en regering som förra torsdagen fattade beslut om att decentralisera ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna. Sverige ska regionaliseras, och det är med en regional och lokal förankring som välfärden kan utvecklas och effektiviseras på bästa möjliga sätt i vårt land.

Det är inte så att regionreformen löser alla de utmaningar som finns inom sjukvården eller i välfärden. Men organisationen, strukturen och den administrativa indelningen är viktig för verksamheterna och påverkar verksamheternas effektivitet. Det är inte människorna, medborgarna, som ska anpassa sig till den offentliga sektorns struktur. Det är den offentliga sektorns struktur som ska anpassas till människors behov och utvecklingen i dagens samhälle.

Fru talman! Rörelsemönstren förändras i vårt land. Men ett av de problem som vi har är att arbetsmarknadsregionförstoringen inte sker i hela vårt land. Det är en av orsakerna till de regionala klyftor som vi ser.

Fru talman! Vi vet nu, efter alla de här utredningarna, att ska vi kunna utveckla en effektiv sjukvård och använda resurserna till sjukvården på bästa möjliga sätt krävs det en brukarkapacitet, ett underlag, på någonstans mellan 1 och 2 miljoner. Det är inte ett allmänt tyckande. Det är inte en siffra som har hittats på av regeringen, utan det är ett gediget underlag från flera olika utredningar.

Fru talman! Vi kan också ta del av erfarenheterna från Danmark. Vi kan ta del av erfarenheterna från Norge. Vi kan studera debatten i Finland. Det är inte så att vi inte har kunskapen. Vi vet att vi behöver ett brukarunderlag någonstans där för att kunna säkra framtiden i sjukvården. Då är frågan: Ska regeringen passivt sitta och titta på och acceptera att de regionala klyftorna växer, eller ska vi ta tag i detta? Ska vi ta tag också i den statliga regionala organisationen, så att den överensstämmer med dagens behov och anpassas till de särskilda samordningskrav som man bör ha i ett system med kommunalt självstyre?

Sverige har en välfungerande välfärd för att vi har byggt ut välfärden lokalt och regionalt. Denna förankring i och anpassning till lokala och regionala behov och förutsättningar har gjort att vi använder resurserna så effektivt som möjligt. Vi måste ständigt modernisera och effektivisera den offentliga sektorn, och då måste vi också våga lyssna på professionerna.

Jag skulle vilja rekommendera Sten Bergheden att kontakta Läkarförbundet, Vårdförbundet och alla de andra professionsorganisationer som finns inom detta område. Ställ frågan till dem som arbetar i välfärden: Är det verksamheterna som är det viktiga, eller är det gamla strukturer och administrativa indelningar?

Där måste vi föra debatten om vi menar allvar med ett jämlikt Sverige som ska hålla ihop.

Anf. 30 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag kan upplysningsvis säga att jag träffar de människor som bor i dessa områden dagligen, i Mariestad, Skaraborg och alltihop, och de har en helt annan bild än den som ministern målar upp här i dag. Det kanske ändå är de som ska avgöra hur de vill ha sin framtid.

Detta vägrar dock ministern. Ministern vill inte ha folkomröstning om det, och han vill inte göra en utvärdering av området. Detta är märkligt, för om det nu vore så bra vore det väl inga svårigheter att genomföra den saken. Det är den frågan jag har ställt här i dag, liksom hur man kan säkra upp det man kommer överens om.

Sedan försökte ministern ta några billiga poänger på att Västra Götaland styrs av moderater i dag. Javisst, men sedan 1999 har det i stort sett hela tiden styrts av Socialdemokraterna. Det är Socialdemokraterna som jag har diskuterat med i Västra Götaland som har påstått att det här är flera år gamla papper som de inte längre kan stå för.

Gå ned och gör din hemläxa, ministern! Det här har du inte läst på, och det borde du göra innan du går vidare med regionreformen.

Regeringen och ministern tänker genomföra något som ingen har efterfrågat, och man vägrar att göra en utvärdering av de regioner som faktiskt redan finns. Man vägrar också att lyssna in vad folket i området tycker. Man säger i stället att det är någon annan som vill ha detta. Det är heller inte ministern själv som vill ha det, utan det är någon annan som vill ha detta; ministern bara gör det som alla andra vill.

Jag har mött alla de där andra, och nej, de vill inte ha detta. Det är ministern och regeringen som vill ha det. Stå för det i stället, för det är ni som jobbar med det!

Jag tycker att det är märkligt. Jag ställde den här interpellationen för att få svar på ett antal frågor. Ministern har hänvisat till utvärderingar, utredningar och allt annat. Svar på de frågor som jag ställde – hur mycket mindre skatt och annat det har blivit i de här områdena – har inte redovisats i den här interpellationsdebatten. Det enda som har redovisats är att ministern inte heller vill ha regionerna men att han tänker genomföra det ändå.

Anf. 31 ISAK FROM (S):

Fru talman! Det är klart att ett stort arbete har lagts ned. Efter Mats Svegfors utredning 2007 startade ett arbete med nya regioner. I norra Sverige samlades man i kommittéer och kom fram till vilken väg man skulle gå. Det slutade med att tre län ansökte om att kunna gå fram i en gemensam region.

På detta svarade Stefan Attefall i den tidigare regeringen med en debattartikel i Dagens Nyheter, där han konstaterade att det var tveksamt om mandatet fanns och att man skulle fortsätta arbeta underifrån och så lite bludder – alltså ingenting.

Man slog undan benen för allt det regionala arbete som faktiskt hade lagts ned. Så hanterade den tidigare regeringen denna viktiga fråga. Så såg den tidigare regeringen på att ge likadana förutsättningar.

Till Sten Bergheden vill jag nog ändå säga att vi har fått ett mandat. Socialdemokraterna var väldigt tydliga när vi gick till val: Vi ska skapa bättre och likvärdiga förutsättningar. Det är också vad regeringen och regeringsförklaringen har ställt fram: Vi ska skapa bättre förutsättningar regionalt.

Vad folket efterfrågar, Sten Bergheden, är att när man blir sjuk, till exempel får en stroke, en hjärtinfarkt eller cancer, ska man få bästa möjliga vård på kortast möjliga tid. Nu har utredning efter utredning visat att så inte är fallet. Det behövs betydligt bättre möjligheter i form av likvärdig sjukvård, likvärdiga möjligheter till kollektivtrafik och regional utveckling. Lycka till, ministern!

Anf. 32 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag flyttade till Sverige i årsskiftet 1989/90. Första perioden i Sverige åkte jag mycket mellan Sandviken och Stockholm. Den förmodligen starkaste minnesbilden som jag har från dessa månader är den förvåning och beundran som jag kände över det faktum att villkoren var likvärdiga i Sverige. Jag blev så chockad över att det fanns samma samhällsservice och välfärd i Sandviken som i Stockholm.

Jag är därför så oroad över den utveckling vi ser, med urbaniseringens effekter, med effekterna av den demografiska utvecklingen och med de stora regionala klyftor som växer i vårt land. Vi måste agera.

Sten Bergheden sa att ingen har efterlyst detta. Men professionerna har efterlyst detta i över tio år, och regeringen satte igång denna process, som är en förhandlingsprocess mellan två förhandlingspersoner och de berörda landstingen och kommunerna, efter att vi uppvaktades av en enig styrelse

i Sveriges Kommuner och Landsting som uppmanade regeringen att ta tag i denna fråga och driva igenom denna reform.

Då satte vi igång processen. Vi satte igång processen efter att vi haft en ordentlig dialog med Sveriges Kommuner och Landsting, där de identifierade de enorma utmaningar som vi har i den offentliga sektorn om vi ska nå målet om likvärdighet och en effektiv resursanvändning.

Jag står upp för denna reform. Denna regering står upp för denna reform. Jag, regeringen och riksdagen har nämligen en skyldighet gentemot svenska folket, och det är att säkerställa likvärdigheten och sammanhållningen i vårt land. Då krävs det jämnstarka regioner som utvecklar sjukvård, kollektivtrafik och tillväxt i hela vårt land, inte bara runt storstäderna.

Tack så mycket för en mycket intressant diskussion!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:94
19 april

Svar på
interpellationer

§ 12 Svar på interpellation 2015/16:514 om högskolebehörighet från alla nationella gymnasieprogram

Anf. 33 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Daniel Riazat har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att återinföra grundläggande högskolebehörighet vid examen från alla nationella gymnasieprogram.

Regeringen anser att det är mycket angeläget att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja gymnasiet. Arbetslösheten bland unga kvinnor och män som inte har fullföljt en gymnasieutbildning är ungefär dubbelt så hög som bland dem som har fullföljt en sådan utbildning. Personer som saknar fullföljd gymnasieutbildning har dessutom längre väg att gå för att skaffa sig behörighet till vidare studier.

Det är allvarligt att alltför många elever avbryter sin gymnasieutbildning i förtid eller gör uppehåll under studietiden. Kraven för grundläggande behörighet till högskolan har samtidigt höjts så att de motsvarar kraven för en högskoleförberedande gymnasieexamen i syfte att garantera en bättre förberedelse för högre studier.

Det behövs en bredd av insatser för att motverka avbrott och skapa en attraktiv gymnasieskola för alla. Av den anledningen har regeringen beslutat att en särskild utredare ska analysera och föreslå åtgärder för att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja gymnasiet och därmed också få de kunskaper man behöver för att bli attraktiv ute i arbetslivet.

I utredarens uppdrag ingår att analysera och föreslå hur elevens rättighet att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan kan stärkas. För att alla elever ska ges goda möjligheter att uppnå grundläggande behörighet till högskolan, oavsett vilket program de väljer i gymnasieskolan, kan det behövas olika former av stödåtgärder. Utredaren har därför att se över bestämmelserna om stödåtgärder i gymnasieskolan och, om det finns behov, föreslå förändringar inom just detta område.

Det är viktigt för samhället att det finns elever som väljer gymnasieskolans yrkesprogram, dels för att det finns delar av arbetslivet som efterfrågar just denna arbetskraft, dels för att yrkesprogram kan vara ett val som ökar elevernas motivation att fullfölja ett gymnasieprogram. Regeringen

kommer under 2016 att avisera en rad insatser för att höja yrkesutbildningarnas kvalitet. Vi har utnämnt 2016 till just yrkesutbildningarnas år.

Det kan i sammanhanget nämnas att inom sektorerna vård och omsorg uppger varannan arbetsgivare att det finns rekryteringsproblem, vilket är den högsta nivån sedan mätningarna inleddes 2002. Samtidigt som arbetsgivarna efterfrågar arbetskraft med relativt sett höga kvalifikationer har antalet arbetssökande med en svag förankring på arbetsmarknaden, i synnerhet sökande med kort utbildning, ökat. Det förklaras framför allt av att fler av de arbetslösa är födda utanför Europa och saknar en fullföljd gymnasieutbildning.

Jag vill att högskolebehörigheten ska bli en del av yrkesprogrammen igen, men jag vill invänta utredningens förslag innan jag överväger vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra gymnasieskolans genomströmning. Min ambition är att även elever från gymnasieskolans yrkesprogram ska ha den bästa tänkbara möjligheten att uppnå behörighet till högskolan.

Anf. 34 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Tack till statsrådet Aida Hadzialic för svaret! Som statsrådet har berättat pågår just nu en utredning om denna fråga. Det är också lite grann anledningen till att jag ställer frågan. Jag sitter själv i den politiska referensgrupp som får information om Gymnasieutredningens arbete.

Jag vet från tidigare att vi har varit överens, och att vi fortfarande är överens, mellan Vänsterpartiet och socialdemokratin om att högskolebehörigheten ska finnas på alla program på gymnasieskolan. Tidigare gick ungefär hälften av eleverna i gymnasieskolan på ett yrkesförberedande program. Sedan den nya gymnasiereformen infördes 2011 ser vi att det är ungefär drygt 30 procent, en tredjedel, av eleverna som går ett yrkesprogram.

När man talar med elever som gå i nionde klass och ska välja hör man att det handlar mycket om det faktum att de är rädda för att de ska behöva lägga flera år extra på att behöva plugga upp sina betyg för att därefter, om de vill, söka vidare till högskola eller universitet.

Vi vet att utbildningsbakgrund är tätt kopplad till den socioekonomiska bakgrunden – vilken socioekonomisk bakgrund och utbildningsnivå ens föräldrar har. Det kommer att påverka en för resten av livet. Vänsterpartiet vill att alla elever ska mötas av höga förväntningar när de börjar i gymnasieskolan. Historien visar just att höga förväntningar är en viktig faktor för goda resultat. Det är inte den enda faktorn, men en viktig faktor.

Den ålderdomliga föreställning som har motiverat skillnader mellan teoretiska och praktiska yrken gäller inte i dagens och framtidens samhälle. Att ha en god språkförmåga och språkförståelse är viktigt för alla medborgare som samhällsmedborgare och i arbetslivet.

Det finns ännu en anledning, förutom att Gymnasieutredningen pågår, till att jag ställer frågan. Jag förstår att statsrådet vill invänta utredningens resultat innan man tar ställning fullt ut, men jag skulle ändå vilja försäkra mig om att regeringen i det läge där det kanske finns en majoritet för en annan linje i frågan trots det står på sig och inte gör kompromisser. För vad skulle en kompromiss i en sådan här fråga bli? Den skulle innebära att vi ändå inte når det mål som vi än så länge är överens om mellan Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Jag skulle därför vilja höra hur gymnasieministern ser på ett läge där det finns en majoritet för en annan linje i riksdagen. Vi vet i slutändan att oavsett vad utredaren lägger fram för förslag blir det majoriteten som kommer att fatta beslut i frågan. Jag vill helt enkelt ha ett svar på detta.

Anf. 35 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! För mig är det viktigt att vi bygger jämlik utbildning. En del av den jämlika utbildningen är att alla elever ska få tillgodogöra sig bra och ordentliga kunskaper och att de ska ha möjlighet att utbilda sig livet igenom.

Vi vet att det livslånga lärandet är enormt viktigt både för den enskilda individen och för en arbetsmarknad som är i ständig omställning. Då måste man som enskild individ kunna omkvalificera sig livet igenom. Då är det enormt viktigt att våra yrkesprogram på gymnasiet inte blir återvändsgränder och därmed mindre attraktiva för elever, föräldrar, lärare med flera. Då är högskolebehörigheten en viktig komponent i att öka attraktiviteten, även om det finns mycket annat som behöver göras för att se till att statusen för yrkesprogrammen höjs.

Jag vidhåller att regeringens linje är att alla elever ska få ta del av högskolebehörigheten på såväl de teoretiska programmen på gymnasiet som yrkesprogrammen. Men vi har en parlamentarisk situation som är komplicerad. Det finns ingen naturlig majoritet i riksdagen. Den majoritet som vi tillsammans representerar är den största majoriteten. Jag tror att den svenska skolan skulle må bra av långsiktiga och stabila förutsättningar. Om vi på något sätt över blockgränserna skulle lyckas samla oss kring hur högskolebehörigheten kan bli en del av yrkesprogrammen på ett klokt och kompromissinriktat vis som är bra både för de enskilda individerna och för skolan skulle jag förespråka en sådan linje.

Jag tror ändå att det viktiga är att skolan har stabilitet och långsiktighet och att vi alltid, alltid har elevernas bästa för ögonen.

Anf. 36 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Återigen: Tack till statsrådet! Jag instämmer i statsrådets vision om att bygga upp en skola och en skolpolitik där det råder så stor samstämmighet som möjligt i det svenska parlamentet och de politiska organen. Så kan man helt enkelt skapa arbetsro för skolan, eleverna och professionen utan att det blir för många förändringar för snabbt och för ofta.

Samtidigt ser läget ut som det gör i den svenska riksdagen. Vi har vid flera tillfällen varit överens om olika frågor, men sedan har det blivit andra överenskommelser med exempelvis allianspartierna. Antingen har man då kompromissat bort sin vision eller utifrån det parlamentariska läge som råder helt enkelt inte längre stått fast vid sin åsikt.

Jag tänker att det är viktigt vilken signal vi sänder ut. Det handlar inte bara om vilket beslut som kommer att fattas. Det är självklart det viktigaste, men det är också viktigt vilken signal vi sänder ut. Det är då viktigt att statsrådet Aida Hadzialic sänder ut signalen att socialdemokratin står fast vid linjen att alla elever ska få högskolebehörighet oavsett vilket gymnasieprogram de går i.

Samtidigt behöver det svenska folket veta när Socialdemokraterna kan tänka sig att inte längre stå fast vid denna åsikt på grund av hur det parlamentariska läget ser ut.

Jag menar att man ibland till och med kan ta vissa förluster men behålla sin vision i stället för att få till en halvtaskig lösning och sälja ut halva sin ideologi.

I detta fall är det en mycket ideologisk fråga för mig. Jag vet att det i grund och botten också har varit det för socialdemokratin. Vilka elever handlar det här om? Jo, det handlar främst om arbetarklassungdomar. Det handlar om ungdomar som inte alltid har de socioekonomiska förutsättningarna hemifrån att snabbt plugga upp detta och kunna ta sig vidare. Det handlar om elever som kommer att befinna sig inom yrkesprogram och kanske inom byggnadssektorn eller andra sektorer. Därför är det extra viktigt att vi från arbetarrörelsens partier – om båda våra partier fortfarande innefattas där – sänder en signal om hur mycket vi kan tänka oss att kompromissa.

Jag kan meddela här och nu att Vänsterpartiet inte kommer att kompromissa om högskolebehörighet på yrkesprogrammen oavsett hur det parlamentariska läget ser ut. Kan statsrådet Aida Hadzialic också göra det?

Anf. 37 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Återigen vill jag verkligen understryka att regeringens och Socialdemokraternas ingång i denna fråga är att alla elever, även de som läser yrkesprogram, ska ta del av en högskolebehörighet så att de kan omkvalificera sig livet igenom. Det är mycket viktigt.

Samtidigt har vi en sådan situation i riksdagen då jag tror att det är mycket klokt att vi kan samlas i fråga om skolpolitiska reformer för att ge skolan stabila och långsiktiga förutsättningar. Vi vet nämligen att den ryckighet som har varit i skolan har varit rent destruktiv. Det säger rektorerna, det säger lärarna, det säger föräldrarna och det säger eleverna. Inte minst ser vi det även i skolresultaten. En sådan politik eller sådana förslag vill jag inte medverka till. Jag är av den uppfattningen att det är viktigt att politik och politiska reformer ska vara på riktigt. Jag är inte den som tycker om plakatpolitik utan tycker att det är viktigt med reella och meningsfulla reformer som borgar för en god kvalitet i skolan.

Jag kommer att hålla fast vid ingången att alla elever ska få ta del av högskolebehörigheten. Men om det är så att vi både i Gymnasieutredningen och sedan i förhandlingarna mellan regeringen och oppositionspartierna behöver tala med varandra och föra en dialog om vad vi kan ge och vad vi kan ta är jag absolut med på att ingå i sådana förhandlingar, eftersom jag tror att det är viktigt för den svenska skolan. Jag tror att vi här har en chans att gå fram med förslag som gör att alla elever får högskolebehörighet. Men det måste föras en dialog om det med alla partier. Detta är min ingång.

Anf. 38 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Som jag uppfattar det har regeringen en korrekt och bra ingång i frågan. Jag hoppas att utgången också blir lika bra och att vi står här när förslaget kommer och kan vara överens även då, inte enbart för att det i sig är viktigt att vi är överens utan främst för eleverna som kommer att bli påverkade av detta. Jag hoppas verkligen att man tänker till och att statsrådet och den nuvarande regeringen håller fast vid sin linje.

Anf. 39 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Jag tackar Daniel Riazat, som har lyft fram en viktig fråga. Återigen tror jag att vi är helt överens om att högskolebehörigheten behöver bli en del av yrkesprogrammen. Vi tror på det livslånga lärandet och på jämlikhet genom hela utbildningskedjan. Det tänker jag naturligtvis hålla fast vid.

Jag hoppas att regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och tillsammans med oppositionspartierna ska kunna hitta en hållbar och långsiktig lösning på den här frågan, eftersom jag tror att det är det som den svenska skolan behöver och som inte minst den svenska arbetsmarknaden behöver med tanke på att det är många branscher där ute som verkligen skriker efter att anställa elever som är yrkesutbildade inom industrin, inom vården, inom omsorgen, inom byggbranschen, inom handeln med mera. Här har vi verkligen en viktig fråga att hantera för Sveriges bästa utifrån ett välfärdsperspektiv och utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Det är så vi bygger vidare på den svenska modellen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2015/16:538 om unga med intellektuell funktionsnedsättning

Anf. 40 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Christina Örnebjär har frågat utbildningsministern vad han gör för att unga med intellektuell funktionsnedsättning ska få ökad möjlighet till eftergymnasial utbildning och hur de uppmärksammas inom ramen för arbetet med unga som varken arbetar eller studerar.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Låt mig börja med att betona att jag håller med Christina Örnebjär om att det är viktigt att unga med intellektuell funktionsnedsättning ska ha möjlighet till jämlik utbildning och arbete för att kunna göra goda val i livet.

I november 2015 beslutade regeringen om en strategi för unga som varken arbetar eller studerar och utsåg samtidigt också en samordnare (dir. 2015:70) för att stärka etableringen i samhället och arbetslivet för unga kvinnor och män som varken arbetar eller studerar eller som löper risk att hamna i en sådan situation. Då mycket arbete för unga med olika former av funktionsnedsättning sker inom ramen för samordningsförbundens verksamhet kan exempelvis just dessa söka statsbidraget, vilket också avser att möjliggöra samverkan mellan bland annat kommuner, lokalt näringsliv och civilsamhälle.

Det finns ett bra system i Sverige i dag för personer med funktionsnedsättning som studerar på yrkeshögskola, högskola eller universitet. Exempelvis kan studerande i yrkeshögskolan få särskilt pedagogiskt stöd om de behöver det för att kunna genomföra utbildningen, och vid alla universitet och högskolor finns särskilda kontaktpersoner och samordnare av pedagogiskt stöd för studenter som möter eller upplever funktionshinder i studie-

situationen. När det gäller högre studier för gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning finns det däremot ingen särskild yrkes- eller högskoleutbildning. Endast några enstaka initiativ har förekommit.

Den fria och frivilliga folkbildningen har varit ett gott exempel genom att arbeta med målgruppens bildning och utbildning. Folkbildningen har gjort och fortsätter att göra viktiga insatser för att ge människor möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning, för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Folkbildningsrådet redovisar att personer med olika typer av funktionsnedsättning är en viktig målgrupp och deltar i verksamhet som anordnas av både studieförbund och folkhögskolor. Statsbidrag kan sökas för kostnader för särskilt utbildningsstöd för studerande med funktionsnedsättning. Inom folkhögskolans allmänna kurs kan deltagare läsa in grundläggande behörighet till högre studier.

Staten stöder folkbildningen bland annat med syfte att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och att utjämna utbildningsklyftor i samhället.

Anf. 41 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag saknar delvis svar på frågorna vad statsrådet gör för att unga med intellektuell funktionsnedsättning ska få ökade möjligheter till eftergymnasial utbildning och vad statsrådet gör för att unga med intellektuell funktionsnedsättning ska uppmärksammas inom ramen för arbetet med unga som varken arbetar eller studerar.

Svaret handlar lite mer om vad som finns, inte hur man tänker framåt. När det gäller arbetet med unga som varken arbetar eller studerar är samordningspengar svaret. Statsrådet återkommer flera gånger till att det finns pengar att söka för exempelvis studieförbund; och det gör det. Det finns ungefär 3 miljoner för hela landet. Dessa pengar ska gå till att samordna och till att kartlägga. Men var finns pengarna för verksamhet? Dessutom är det ganska korta pengar. De tar slut i november. Var finns långsiktigheten? Att starta en verksamhet för den här målgruppen och veta att den inte kan fortsätta efter jul är nämligen ingen bra idé.

Här närmar vi oss också pudelns kärna. Det är projekt på projekt – och det för en grupp som absolut inte ska ha tillfälliga lösningar. Det finns ett antal projekt som är riktade till målgruppen intellektuellt funktionshindrade, men det finns i princip ingenting permanent. I teorin finns det utbildningar inom såväl folkhögskolan som yrkeshögskolan och yrkesvux, men i praktiken är det väldigt få som vänder sig till målgruppen. Eller, rättare sagt: Det finns många folkhögskoleutbildningar för personer med intellektuell funktionsnedsättning men få utpräglade yrkesutbildningar – och få som de facto går att söka.

Det var tidigare en debatt med utbildningsutskottet om vuxenutbildningen där man beskrev just de formella möjligheter till vidare studier som finns, men egentligen inte vad som finns i praktiken. Det är det vi någons måste titta på. Det finns inga specifika yrkesutbildningar för dem med intellektuell funktionsnedsättning. Det finns inga anpassade utbildningar, utan var och en måste hålla koll på varje enskild skola. Dessutom behöver du i princip bo på rätt ställe; det finns inte speciellt mycket norr om Gävle, och du förväntas flytta på dig om du vill gå på skola.

Fortfarande ser vi på dessa personer med intellektuell funktionsnedsättning som några vi kan flytta och sätta i en grupp, och där ska de bo och studera, i stället för att se dem som individer med samma rätt till utbildning som alla andra. Vi skrev 2009 under FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och att alla ska ha rätt till högre studier på lika villkor och till ett livslångt lärande – utan diskriminering. Inget av programmen i gymnasiesärskolan leder till grundläggande högskolebehörighet. Vill man studera vidare är det folkbildningen, yrkeshögskolan eller någonting åt det hållet. Gymnasiesärskolan låser in.

En annan del av problemet är att utbildningarna inte är anpassade efter studenternas förutsättningar. De är utformade efter studenter som har gått i den vanliga gymnasieskolan. Det finns ett intressant projekt – eller rättare sagt, det *fanns* ett intressant projekt – på Högskolan i Gävle, där man hade en utbildning till hälsoinspiratör. Där erbjöds elever som hade gått just sargymnasiet att söka en ordinarie, vanlig högskoleutbildning. Det man gjorde var att anpassa och låta utbildningen löpa på fyra år i stället för tre. Vissa moment anpassades också, men i övrigt var kraven desamma.

I svaret från statsrådet hänvisas det just till folkbildningen och till folkhögskolorna. Jag undrar varför just den här gruppen ska hänvisas dit och varför staten inte tar samma ansvar där för vidareutbildning som den gör när det gäller andra och högre utbildning. Min fråga är fortfarande vad statsrådet gör för att säkerställa att Sverige uppfyller FN:s konvention om tillgång till högre allmän utbildning och ett livslångt lärande på samma villkor som andra. Vad gör statsrådet för att goda exempel som har drivits i projektform inte ska avslutas när projektet är slut utan i stället permanentas?

Anf. 42 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Först och främst vill jag säga att jag och mina kollegor när vi började jobba på Utbildningsdepartementet inledde hela arbetet med att se över vilka strategier som fanns, vilka projekt som var igång och vilka reformer som var igång. Vi kunde konstatera att det saknades en kartläggning av hur unga som varken jobbar eller studerar har det. Vad är det som gör att de hamnar i den situationen? Vad är det som gör att vissa unga har mindre framtidstro än andra?

Det saknades framför allt både en strategi och reformer för att komma fram i det arbetet. Detta föranledde att vi fick börja om från början, och det är därför vi nu har tillsatt en samordnare som ska ta fram en strategi för hur unga som varken jobbar eller studerar ska få bättre livschanser. Vi har också börjat med en kartläggning för att se hur situationen egentligen är där ute, för en sådan kartläggning har inte funnits tidigare.

Jag vill hävda att Kunskapslyftet och utbyggnaden av såväl vuxenutbildningen och yrkeshögskolan som, naturligtvis, folkbildningen är helt centralt för att vi ska bygga en jämlik utbildning och för att alla elever och unga människor ska få en framtidstro. De senaste åren har vi ju sett att en borgerlig politik har förts där man har skurit ned på vuxenutbildningen. Folkbildningen har inte fått de resurser den har behövt för att kunna erbjuda alla unga människor, och egentligen alla individer livet igenom, en chans till utbildning.

Det vill den här regeringen ändra på. Vi tror nämligen att utbildning är vägen framåt för att lyfta den enskilde, men det är också enormt viktigt för

vårt samhälle och den svenska modellen. Det är därför vi bygger ut vux-
enutbildningen. Vi bygger ut folkbildningen och yrkeshögskolan, där den
elev som vill yrkesutbildas kan gå för att bli anställbar. Vi gör det också
för att alla individer oavsett deras förutsättningar ska få möjlighet till både
bildning och utbildning och kunna ha en meningsfull ansats i livet. Jag tror
att detta är väldigt viktigt även för individer och unga med intellektuell
funktionsnedsättning.

Anf. 43 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Kartläggning och samordning är jättebra. Det är superbra
att man tittar på den biten. Risken är dock att man tappar bort den här
gruppen i alla fall, för många av dem går de facto i gymnasiesärskolan,
och det är framför allt steget *efter* det vi efterlyser.

Det gäller den inläsning gymnasiesärskolan innebär. De facto ser det
ju ut så i dag: Går du i gymnasiesärskolan kommer du inte vidare sedan,
om du inte går genom folkbildningen. Då är det som sagt deras ansvar. Vi
tar inte samma ansvar för alla ungdomar. Vi säger att vissa inte behöver
ha en statlig eller kommunal utbildning. Sedan kommunerna på 1990-talet
tog över ansvaret för särskolan har elevantalet i princip fördubblats. Vad
orsakerna till den ökningen är kan vi säkert dividera om någon annan gång,
men det ser ut så. Vi har aldrig haft så många barn inom gymnasiesärsko-
lan eller grundsärskolan.

Vad vi ibland tenderar att glömma bort är att detta inte är en homogen
grupp. Det är individer med en intellektuell funktionsnedsättning, och all-
ihop är olika och har olika behov. I svaret nämner statsrådet folkbildning-
ens viktiga roll, vilken jag fullständigt håller med om, och att det går att
söka bidrag – ”statsbidrag kan sökas för kostnader för särskilt utbildnings-
stöd för studerande med funktionsnedsättningar”. Men återigen: Var finns
pengar för verksamheten?

Jag tar ett exempel som jag också har med i interpellationen, nämligen
SV Kulturcollege i Örebro som har haft en verksamhet där unga har fått
förberedas för studier och för arbete. Det har fungerat väldigt bra. Alla
tycker att projektet är väldigt bra, men nu finns det ingen finansiering och
man måste lägga ned. Varför inte i stället permanenta och utöka när vi ser
att någonting fungerar? Samma sak gäller det projekt som fanns på Hög-
skolan i Gävle. Varför inte permanenta i stället för att låta dessa goda ex-
empel försvinna?

Folkhögskolor med arbetsmarknadsfokus för den här målgruppen är
mer eller mindre obefintliga. Det finns några enstaka som har en praktik
någon vecka här och där. Dessutom är de geografiskt sett ganska olyckligt
placerade; de flesta ligger i den södra delen, och norr om Gävle är det som
sagt ganska svårt. De har också svårt att få plats på allmän utbildning som
kan erbjuda stöd, för de slåss med alla andra som också ska in på de plat-
sorna. Det här med allmän ingång innebär inte per automatik att de får
behörighet med den bakgrund de har. Dessutom är det alltså inte anpassad
pedagogik.

Jag skulle kunna rabbla upp allting Alliansen gjorde under de åtta år vi
satt i regering. Det hände väldigt mycket för den här gruppen. Vi reforme-
rade hela gymnasiesärskolan – jag tycker för övrigt att vi kan byta namn
på den – och det är lite för tidigt att utvärdera den, för det drog igång 2013.
Det ska alltså bli väldigt spännande att följa. Vi satte upp tydligare mål för

gymnasiesärskolan – den ska förbereda för vidare studier och inte bara som tidigare för fortsatt lärande. Det blev större flexibilitet – om man ville läsa vissa gymnasiekurser kunde man göra det.

Vi uppdrog också till Myndigheten för yrkeshögskolan att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, inklusive intellektuell. Där har det diffat någonstans, för det stämmer inte – det finns inte riktigt. Det infördes en kvot till yrkeshögskolan som gör att man kan validera kunskaper i stället för att bara gå in på formell behörighet från gymnasiet, det vill säga även ta in dem från gymnasiesärskolan. Vi införde en möjlighet till ökat statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd, vilket statsrådet tar upp. Yrkesvux öppnade upp för gymnasiesärskolan.

Kontentan som jag ser den är att vi under vår tid i alliansregeringen såg till att öppna för en hel del formella möjligheter. Nu när de har funnits i några år ser vi att det inte räcker med formella möjligheter. Det räcker inte att ge yrkeshögskolan rätt att öppna sina utbildningar, utan det behövs konkreta beställningar. Detsamma gäller då kanske folkhögskolan, och varför inte studieförbunden.

Min fråga kvarstår alltså. Vad kommer statsrådet och den här regeringen att göra för att unga med intellektuell funktionsnedsättning ska få samma möjligheter och livschanser som alla andra?

Anf. 44 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Jag håller för det första med Christina Örnebjär om att namnet kanske bör ändras, och tro mig att jag tittar på det just nu. Jag har fått den synpunkten många gånger och har reflekterat över det själv ganska ofta.

För det andra håller jag med om att vårt utbildningssystem är fullt av återvändsgränder. Under en tidigare interpellationsdebatt här pratade vi om att yrkesprogrammen dessvärre har blivit en återvändsgränd. Vi vet att den bristfälliga kapacitet som råder inom vuxenutbildningen, yrkeshögskolan och folkbildningen gör att också dessa blir återvändsgränder, vilket gör att många unga som vill ta sig an sådana utbildningar inte har möjlighet därför att verksamheterna har varit underfinansierade. Här tror jag mycket på generella satsningar – välfärdsutbyggnad. Det är så vi har byggt det här landet starkt. Det är så vi bygger vidare på den svenska modellen: genom generella satsningar som är till för alla.

När vuxenutbildningen, yrkeshögskolan och folkbildningen har kapacitet att ta emot alla elever vet vi att det kommer att gynna även den elevkategori som vi pratar om. Och vi vet att framför allt folkbildningen är en viktig chans för dem att få vidareutbilda sig, få ny kamratskap och nya kunskaper som är enormt värdefulla för såväl dem själva som för samhället i stort.

Jag vill verkligen betona att det är Kunskapslyftet som är den viktiga delen i detta. Det handlar om att verksamheterna kan expandera och ta emot fler elever, och folkbildningen specifikt har givits utökade resurser, både studieförbunden och folkhögskolorna.

Jag tror att det här kommer att göra att fler elever kan studera vidare och att det kommer att väcka framtidstro hos alla elever som vill ta del av detta generellt sett men också för den specifika gruppen elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Prot. 2015/16:94
19 april

Svar på
interpellationer

Anf. 45 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Herr talman! Alla, oavsett bostadsort och ålder, ska ha rätt att läsa på komvux, föreslog regeringen i budgeten för 2016. Jag ska citera statsrådet, för jag tycker att det hon sa var bra: Det här är en reform av historisk karaktär. Det betyder att oavsett var man bor eller vilken ålder man har ska man kunna fullfölja gymnasiet eller läsa upp sin behörighet till universitetet. Jag blev glad över de orden. Jag önskar bara att det som sagt verkligen gällde alla, för vi vet ju att det inte gör det i dag.

Problemet är att eftersom det ska vara lika för alla passar det inte alla. Det måste finnas anpassade utbildningar eller möjlighet att anpassa utbildningar.

Jag hade en elev en gång när jag vikarierade – jag är vanlig lärare i grunden, men jag var på en grundsärskola – som sa: Alla frågar vad min lillebror vill bli, men det är aldrig någon som frågar vad jag vill bli. Är det för att jag redan är någonting? Är det för att jag är utvecklingsstörd? Och jag vill inte vara det, för det är inte jag. Jag vill också bli någonting.

Det där tog mig ganska hårt. Alla är vi ju någonting redan, men alla ska också ha möjlighet att få bli det som de själva vill bli.

Jag skulle vilja skicka med statsrådet några saker på vägen framåt och som vi kanske kan komma överens om, nämligen att lämna över ett uppdrag till exempelvis Folkbildningsrådet att genom olika satsningar stärka civilsamhället ännu mer. Folkbildningsrådet pekar ju på det stora behovet av att utveckla nya pedagogiska metoder inom folkhögskolan, och det kan säkert breddas till andra folkbildare.

Jag skulle också vilja att man tittar på de projekt som har funnits. De går säkert att återuppliva, även om de redan är nedlagda, och se till att ha en långsiktighet i dem. Det fiffiga med exempelvis Studieförbundet Vuxenskolas SV Kulturcollege är att det är en modell som går att använda för andra, till exempel nyanlända och skoltrötta.

Jag tror verkligen att det här är något som vi behöver ta på allvar, för det handlar om fördomar, om förväntningar och om att personer med intellektuella funktionshinder ska ha möjlighet att göra aktiva val och ha makt över sin egen vardag.

Anf. 46 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Tack, återigen, Christina Örnebjär! Jag märker att du brinner för den här frågan, och jag blir glad när jag ser att det verkligen lyser till i dina ögon när du pratar om det här. Tack för inspielen! Jag lovar att ta till mig dem och fortsätter gärna den här dialogen.

Jag tror att vi kan hitta något klokt i regeringens generella ansatser att inom ramen för Kunskapslyftet öppna upp de återvändsgränder som finns inom utbildningssystemet. Men jag tittar också gärna på de särskilda insatser som du pratar om för att alla elever verkligen ska ha möjlighet till ett livslångt lärande, framför allt för den elevkategori som i många fall är särskilt utsatt. För mig är det viktigt att alla elever ska ha lika möjligheter, för det är den grundläggande idén om en mer jämlik utbildning och en mer jämlik skola.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 47 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Caroline Helmersson Olsson har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta med anledning av den oro för naturbruksgymnasiernas framtid som finns runt om i landet.

Låt mig först ge en kort bakgrund till det arbete som Skolverket just nu utför när det gäller gymnasieskolans naturbruksprogram. I syfte att trygga den nationella kompetensförsörjningen, minska arbetslösheten bland ungdomar och underlätta övergången från skola till arbetsliv gav den förra regeringen en särskild utredare i uppdrag att bland annat utreda dimensioneringen av gymnasial yrkesutbildning. Utredaren skulle bland annat lämna förslag som syftar till att undvika kompetensbrist och minska risken för överutbildning inom yrkesområden med svag efterfrågan på arbetsmarknaden. Utredaren fick också i uppdrag att analysera om det finns anledning att göra mindre justeringar i det nationella utbudet av inriktningar och nationella program (dir. 2014:50).

Regeringen beslutade genom tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2015:15) att den skulle föreslå de justeringar av det nationella utbudet av inriktningar inom gymnasiala yrkesutbildningar som bedöms vara mest angelägna. I sitt delbetänkande *En yrkesinriktning inom teknikprogrammet* (SOU 2015:29) redovisade utredningen förslag till justeringar av naturbruksprogrammet. Utredningen ansåg att programmets inriktningar är otydliga, att det finns problem vad gäller vilka kurser som får erbjudas inom programfördjupningen och att det finns en risk för ekonomisk överkompensation för vissa utbildningar.

Med anledning av utredningens förslag har regeringen gett Skolverket i uppdrag att med utgångspunkt i utredningens förslag om nya inriktningar inom naturbruksprogrammet föreslå hur många gymnasiepoäng de nya inriktningarna ska omfatta och examensmål för programmet. Skolverket ska redovisa uppdraget senast den 29 april 2016. Därefter kommer frågan om eventuella förändringar av programmet att beredas i sedvanlig ordning inom Regeringskansliet.

Av utredningens betänkande framgår att en utgångspunkt för de förändringar som kan komma att göras ska vara att säkerställa att samtliga inriktningar får den yrkeskaraktär som examensmålen avser. En annan utgångspunkt ska vara att de huvudmän som tillhandahåller vissa naturbruksutbildningar inte ska överkompenseras för sina kostnader. Jag vill dock inte här i kammaren föregripa Skolverkets arbete i frågan. Regeringen kommer att ta ställning till Skolverkets förslag när myndigheten har redovisat dem.

Anf. 48 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag tycker att regeringen och inte minst statsrådet Aida Hadzialic har bra och höga ambitioner när det gäller att lyfta yrkesutbildningen och dess attraktionskraft och kvalitet. Ministern har bland annat arbetat för att 2016 ska vara yrkesutbildningens år och ämnar gå vidare med fler åtgärder för att höja yrkesprogrammets attraktivitet.

Anledningen till att jag ställde frågan om naturbruksgymnasiernas framtid är att Skolverkets väldigt långtgående förslag till ändringar har väckt stor oro i landet bland skolor, universitet och branscher. Det är få remissinstanser som har tillfrågats, och de har haft väldigt kort tid på sig. Man föreslår också ett ikraftträdande den 1 juli i år. Konsekvenserna är ganska svåra att överblicka, och eleverna har redan valt program.

Jag har såklart den djupaste respekt för att ministern inte kan föregripa processen, men jag är glad att ministern i svaret har klargjort processen. Regeringen äger frågan, och det gör mig trygg förstås. Men det uppfattas i remissvaren som att Skolverkets förslag inte harmoniserar med andra förslag som regeringen har, med strategier, utredningar och andra initiativ.

Jag tänker på Parlamentariska landsbygdskommittén, livsmedelsstrategin som är på väg in och inte minst pågående Gymnasieutredningen där jag själv sitter i referensgruppen. Dessutom sa statsministern i sin regeringsförklaring 2015 att Sveriges potential som turistnation med fokus på natur- och ekoturism måste tas till vara.

Hur ser statsrådet på potentialen, utvecklingen och kompetensförsörjningen inom detta område?

Anf. 49 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Jag tackar åter Caroline Helmersson Olsson för en bra fråga.

De synpunkter som har framkommit runt om i landet på naturbruksgymnasiernas framtid är Skolverkets förslag, och det ska nu tillbaka till regeringen. Jag vill dock förvissa alla om att regeringens linje är att yrkesprogrammen ska stärkas, däribland också naturbruksgymnasierna.

Apropå frågan anser jag att naturbruksgymnasierna är en viktig del av att hela landet ska leva och att hela landet ska få en god kompetensförsörjning. Många av de verksamhetsområden som naturbruksgymnasierna kompetensförsörjer är grundläggande bitar i den svenska exportnäringen. Det är enormt viktigt för den svenska ekonomin, för finansieringen av den svenska välfärden och för bygget av den svenska modellen. Vi måste se hela kedjan och hur den hänger ihop.

Jag ser att mycket börjar med naturbruksgymnasierna och att de är attraktiva, att deras status höjs och att fler elever ser att de kan få en bra framtid genom att välja dessa utbildningar.

Det här är givetvis en ansats som jag kommer att vårda och se till att regeringen fullföljer.

Anf. 50 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

En klar majoritet av alla inblandade i naturprogrammets utformning, branscherna, skolorna och universiteten, är enig om att det ska finnas möjlighet att läsa vidare och ta kurser i högre studier inom SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Det remitterade förslaget försvårar detta.

Enligt min mening måste det möjliggöras och förbättras då vi behöver tillämpad kompetens på universiteten och senare i det akademiska yrket. Det är viktigt att texten i de nuvarande examensmålen behålls: Elever ska också ges möjlighet att läsa kurser som förbereder för högskolestudier inom naturkunskap, främst med koppling till naturbruk.

20 procent av eleverna går i dag vidare till högre utbildning. SLU vill ha dessa studenter.

Jag förutsätter att ministern håller med mig då hon gett Gymnasieutredningen i uppdrag att se över detta och även titta på särskild behörighet.

Hur ser ministern på att stärka bryggan mellan akademi och praktik?

Det här med ekonomisk överkompensation för vissa utbildningar är såklart en jätteviktig fråga. Det har utredningar visat. På sikt kommer det säkert att självsanseras, för oseriösa utbildningar lever inte vidare. Men man måste kanske göra något nu, och som jag förstår har Skolverket en del förslag som har mottagits väl. Bland annat handlar det om att dela på djurhållningen, för det är framför allt där det är bekymmer.

Det har också kommit förslag från remissinstanserna. Bland annat skulle Skolverket kunna göra en djupare kvalitetsgranskning, och de nationella programråden kan stärkas och utvecklas.

Flera remissinstanser har också föreslagit en ny inriktning, naturturism, med en egen prislista. Jag tycker att det låter himla intressant med tanke på Sveriges stora potential inom området. Besöksnäringen är ju en basindustri i Sverige.

Håller ministern med om att detta är intressant att gå vidare med?

Anf. 51 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Jag håller verkligen med Caroline Helmersson Olsson i hennes beskrivning och analys. Det är ytterst viktigt att yrkesprogrammen som helhet och däribland naturbruksgymnasierna är kopplade till arbetslivet och arbetsmarknadens behov. På så vis ser vi till att eleverna blir attraktiva på arbetsmarknaden och att arbetsmarknaden får den kompetensförsörjning den behöver.

En viktig del i detta är att även yrkesprograms elever får högskolebehörighet så att de kan klara sig på den avancerade svenska arbetsmarknaden och även kunna omkvalificera sig livet igenom. Med en global ekonomi som är i ständig förändring måste vi också ha ett utbildningssystem som speglar det. Detta är viktigt för alla elever oavsett vilket program de går.

Jag vet att Caroline Helmersson Olsson jobbar aktivt med denna fråga inom ramen för Gymnasieutredningen.

När det gäller den andra frågan har vi sett att vissa utbildningar har blivit överkompenserade och fått mer pengar än de skulle ha fått baserat på den verksamhetskvalitet de har levererat. Detta vill regeringen komma åt, och därför tillsattes en utredning.

I grund och botten handlar detta problem om att vi har haft och har en vinstjakt i skola och övrig välfärd. Det vill regeringen sätta stopp för. Vi vill att skattepengarna används på rätt sätt och att Sveriges skolor och elever får den kvalitet de förtjänar. Det är ju våra gemensamma medel som används. Detta måste vi ta tag i ordentligt i både skola och övrig välfärd.

Caroline Helmersson Olsson nämner vikten av yrkesprogram med olika inriktningar som en möjlighet för besöksnäringen. Det håller jag också med om. Näringsministern brukar beskriva besöksnäringen som en del av den svenska basnäringen eftersom den är en viktig och växande del av vår ekonomi. Detta behöver kopplas ihop med en god kompetensförsörjning från våra skolor och vårt utbildningsväsen.

Prot. 2015/16:94
19 april

Svar på
interpellationer

Utifrån alla dessa perspektiv ser jag att yrkesprogrammen med bland annat naturbruksgymnasierna är viktiga för att elever ska bli anställbara och kunna gå ut i jobb, för att arbetsmarknaden och näringslivet ska få den kompetensförsörjning de behöver och för att vi ska kunna bygga vidare på den svenska modellen.

Anf. 52 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet. Jag hade inte förväntat mig några andra svar. Jag känner att Aida Hadzialic är väl insatt i frågorna och kommer att jobba vidare med att stärka yrkesprogrammen i sin helhet och naturbruksgymnasierna, som vi talar om i dag.

De frågor vi talar om i dag berör 1 250 elever på 55 skolor i landet. De berör också de kommande eleverna, som jag hoppas är många fler.

Jag tackar ministern för debatten och önskar lycka till.

Anf. 53 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Jag tackar åter Caroline Helmersson Olsson för frågan. Det är viktigt att vi diskuterar naturbruksgymnasiernas förutsättningar och hur vi kan stärka yrkesprogrammen rent generellt. Framför allt gäller det under 2016 som är yrkesutbildningarnas år. Då behöver vi samlas på olika sätt för att öka attraktiviteten och statusen på dessa utbildningar.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motion

med anledning av prop. 2015/16:121 Övergångsstyre och utjämning vid ändrad kommun- och landstingsindelning
2015/16:3354 av Andreas Norlén m.fl. (M, C, L, KD)

Frågan om hänvisning av motionen till utskott skulle prövas av kamraren vid morgondagens sammanträde.

§ 16 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 april

2015/16:552 Vildsvin och viltskador

av Johan Hultberg (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:553 Tillgängligheten till stridsflyget

av Allan Widman (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:554 Vattenfalls ekonomiska status
av *Niklas Wykman* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

Prot. 2015/16:94
19 april

2015/16:555 Placering i familjehem

av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:556 Lägre ökningstakt på skatteintäkterna

av *Anette Åkesson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:557 Marinens ytstridsförmåga

av *Allan Widman* (L)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:558 Id-kontrollernas effekter för Skåne

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:559 Sveriges relation till Natos propagandacentral StratCom

av *Stig Henriksson* (V)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

den 18 april

2015/16:560 Besöket i Bjuv

av *Jenny Petersson* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:561 Myndighetskrav som försvårar rationellt lantbruk

av *Daniel Bäckström* (C)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:562 Erkännande av seyfo – folkmordet på armenierna

av *Robert Hannah* (L)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:563 Minoriteternas överlevnad i Irak

av *Robert Hannah* (L)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:564 Behörighet inom socialtjänsten

av *Christina Örnehjär* (L)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:565 Krisberedskap och livsmedelsförsörjning vid stängda gränser samt naturkatastrofer

av *Daniel Bäckström* (C)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:566 Nykterhetskontroller

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:567 Åtgärder för finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

av *Anette Åkesson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 april

2015/16:1113 E18 sträckan Köping–Västjädra

av Åsa Coenraads (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:1114 Val av gymnasieprogram

av Ida Drougge (M)

till statsrådet Aida Hadzialic (S)

2015/16:1115 Statsbidrag för läxhjälp

av Ida Drougge (M)

till statsrådet Aida Hadzialic (S)

2015/16:1116 Medlingsinstitutets lönestatistik

av Ali Esbati (V)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:1117 Handläggningstiderna för solcellsstöd

av Johan Hultberg (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:1118 Stöd till organisationer och föreningar

av Roza Güclü Hedin (S)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2015/16:1119 Villkoren för solenergi

av Johan Hultberg (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

den 18 april

2015/16:1120 Sveriges ambassad i Vitryssland

av Christian Holm Barenfeld (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:1121 Livsmedelsverkets arbete för export av svenska livsmedel

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:1122 Expropriation av mark från minoriteter i irakiska Kurdistan

av Robert Hannah (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:1123 Rymdstrategi för nytta och tillväxt

av Betty Malmberg (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2015/16:1124 Nationella kompetensteamets verksamhet

av Betty Malmberg (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Prot. 2015/16:94
19 april

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 15 april

2015/16:1068 Kampanjkostnad för en svensk plats i FN:s säkerhetsråd

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 18 april

2015/16:1081 Id-kontrollernas effekter på Skånetrafiken

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 19 Kammaren åtskildes kl. 15.19.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 13
anf. 44 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om förändring i regeringens sammansättning	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 5 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 7 Ärenden för bordläggning	3
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:498 om ROT-avdragets påverkan på svartjobb	4
Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	4
Anf. 2 ANETTE ÅKESSON (M).....	4
Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	5
Anf. 4 ANETTE ÅKESSON (M).....	6
Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	7
Anf. 6 ANETTE ÅKESSON (M).....	7
Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	8
§ 9 Svar på interpellation 2015/16:521 om skogskonto	9
Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	9
Anf. 9 ULF BERG (M)	9
Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	10
Anf. 11 ULF BERG (M)	10
Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	11
Anf. 13 ULF BERG (M)	11
Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	12
§ 10 Svar på interpellation 2015/16:523 om skattehöjning för pensionärer.....	12
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	12
Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M).....	13
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	13
Anf. 18 NIKLAS WYKMAN (M).....	14
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	15
Anf. 20 NIKLAS WYKMAN (M).....	16
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	17
§ 11 Svar på interpellation 2015/16:539 om utvärdering av Västra Götalandsregionen	18
Anf. 22 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	18
Anf. 23 STEN BERGHEDEN (M)	19
Anf. 24 ULF BERG (M)	20
Anf. 25 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	21
Anf. 26 STEN BERGHEDEN (M)	22

Anf. 27	ULF BERG (M)	23
Anf. 28	ISAK FROM (S)	23
Anf. 29	Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	24
Anf. 30	STEN BERGHEDEN (M)	25
Anf. 31	ISAK FROM (S)	26
Anf. 32	Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	26
§ 12	Svar på interpellation 2015/16:514 om	
	högskolebehörighet från alla nationella gymnasieprogram	27
Anf. 33	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	27
Anf. 34	DANIEL RIAZAT (V)	28
Anf. 35	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	29
Anf. 36	DANIEL RIAZAT (V)	29
Anf. 37	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	30
Anf. 38	DANIEL RIAZAT (V)	30
Anf. 39	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	31
§ 13	Svar på interpellation 2015/16:538 om unga med	
	intellektuell funktionsnedsättning	31
Anf. 40	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	31
Anf. 41	CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	32
Anf. 42	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	33
Anf. 43	CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	34
Anf. 44	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	35
Anf. 45	CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	36
Anf. 46	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	36
§ 14	Svar på interpellation 2015/16:541 om framtiden för	
	naturbruksgymnasierna	37
Anf. 47	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	37
Anf. 48	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S)	37
Anf. 49	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	38
Anf. 50	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S)	38
Anf. 51	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	39
Anf. 52	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S)	40
Anf. 53	Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	40
§ 15	Bordläggning	40
§ 16	Anmälan om interpellationer	40
§ 17	Anmälan om frågor för skriftliga svar	42
§ 18	Anmälan om skriftliga svar på frågor	43
§ 19	Kammaren åtskildes kl. 15.19	43